

**FACULTY OF EDUCATION, UNIVERSITY OF PRISHTINA KOSOVO 27-
28TH OF JUNE, 2024**

**KOSOVO INTERNATIONAL CONFERENCE ON
EDUCATIONAL RESEARCH**

KICER 2024

CONFERENCE BOOK

**Theme: SUCCESSFUL IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE
CLASSROOM APPROACHES AND EFFECTIVE
INSTITUCIONAL MANAGEMENT**

Prishtina, 2024

A large, light blue version of the KICER logo, consisting of the stylized square icon followed by the word 'KICER' in a large, bold, sans-serif font.

KOSOVA INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATIONAL
RESEARCH

CONFERENCE BOOK

Kosovo International Conference on Educational Research KICER 2024

Prepared by: Faculty of Education, University of Prishtina

Publisher: Faculty of Education, University of Prishtina

A large, light blue version of the KICER logo, consisting of the stylized square icon and the text 'KICER' in a large, bold, sans-serif font.

KOSOVA INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATIONAL
RESEARCH

Table of Contents

Acknowledgments:	9
Scientific Committee	9
Organizing Board.....	9
About the conference KICER 2024	10
KEYNOTE PRESENTATIONS	11
Prof. Dr. Agniezka Czejskowska, <i>University of Graz, Graz, Austria</i>	11
Prof. Dr. Anne Christian Frenzel, <i>Ludwig Maximilian University in Munich, Germany</i>	12
Prof. Asoc. Dr. Blerim Saqipi, <i>Faculty of Education, University of Prishtina</i>	13
Jari Laru, <i>Lecturer, Faculty of Education, Oulu University</i>	14
Dr. Dukagjin Pupovci, <i>Pofessor, Education expert and a critic of the education system, Kosovo</i>	15
Prof. Ass. Dr. Blerta Perolli-Shehu, <i>Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo</i> & Dr. Johanna Means, <i>University of Pittsburgh, USA</i>	16
Prof. Asoc. Dr. Fatlume Berisha, <i>Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo</i> & Amanda Turiçi, <i>Educator, United States</i>	17
ABSTRACTS IN ENGLISH	18
Zamira Hyseni-Duraku, Genta Jahiu, Eglantina Likaj, Loreta Boci, & Hysnie Shtylla, <i>Faculty of Education, University of Prishtina</i>	18
Qëndresa Mustafi, Buniamin Memedi, & Jasmina Troshanska, <i>Municipal Technical High School "Nace Bugjoni" & University of Tetova, Faculty of Pedagogy, North Macedonia</i>	19
Blerim Sherifi, <i>Kosovo Armed Forces, Kosovo</i>	20
Diella Pula & Arlinda Beka, <i>Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo</i>	21
Marija Stevkovska, <i>International Balkan University, North Macedonia</i>	22
Arbresha Beka & Majlinda Gjelij, <i>Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo</i>	23
Xheladin Murati, <i>North Macedonia</i>	24
Fatbardha Maçastena & Eda Vula, <i>Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo</i>	25
Arta Demiri, <i>SH.F.M.U. "Dëshmoret e Lubishtës", Viti, Kosovo</i>	26
Venera Demukaj, Linda Ziberi, & Shqiponje Bislimi, <i>Rochester Institute of Technology in Kosovo</i>	27
Drilon Krasniqi & Osman Buleshkaj, <i>MESTI & Kosova Pedagogical Institute</i>	28
Syzana Gashi, <i>South East European University, North Macedonia</i>	29
Arian Musliu & Anne C. Frenzel, <i>Ludwig Maximilians University, Germany</i>	30
Nuhi Bilaca, <i>University of Vienna, Austria</i>	31

Fjolla Kaçaniku, Jetë Aliu, Arian Musliu, & Blerim Saqipi, <i>Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo</i>	32
Besjanë Krasniqi, Susan Sonnenschein, & Michele Stites, <i>University of Maryland, Baltimore County, USA</i>	33
Besiana Gashi & Zeqir Veselaj, <i>Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo</i>	34
Albin Ajvazi, <i>University of Skopje “Ss Cyril and Methodius” (UKIM), North Macedonia</i>	35
Arzije Ameti, <i>International Balkan University</i>	36
Antigona Uka & Marigona Morina, <i>Kosova Center for Digital Education (KCDE)</i>	37
Njomza Selimi Pllana, Eda Vula, & Fatlume Berisha, <i>Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo</i>	38
Rinë Preniqi & Tomor Cela, <i>Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo</i>	39
Florinë Baftiu, Bleona Seferi, Lumbardha Beqiri, Alban Gjoka, & Arjeta Shala, <i>Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo</i>	40
Halil Asllani, <i>University of Prishtina & The Kosovo Academy for Public Safety</i>	41
Shqipe Dobra Shala & Krenare Pireva Nuci, <i>SHFMU "Xhemail Mustafa", Prishtina, Kosova & Faculty of Education, University of Prishtina, Prishtina, Kosova</i>	42
Jetë Aliu, Fjolla Kaçaniku, Blerim Saqipi, & Arian Musliu, <i>Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo</i>	43
ABSTRACTS IN ALBANIAN	44
Fatmira Maxhuni, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	44
Naxhije Gashi, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	45
Mevlude Sylejmani Zeqiri, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	46
Blerta Babatinca Xhemajli, <i>Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	47
Arijeta Hulaj & Eda Vula, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	48
Filloreta Hyseni, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	49
Valeria Kola, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	50
Arditë Cakiqi & Albina Beqiri, <i>Fakulteti i Psikologjisë, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	51
Diarta Metolli & Donarta Uka, <i>Fakulteti i Psikologjisë, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	52
Albulenë Shaqiri & Blerina Çibukçiu, <i>Kopshti “Hare”, Prishtinë & Kopshti “Fole”, Prishtinë, Kosovë</i>	53
Xhavit Rexhaj, <i>Kolegji AAB, Kosovë</i>	54
Ardiana Ajeti & Morea Shehu, <i>Institucioni Parashkollor “Shkronjat”, Prishtinë, Kosovë</i>	55
Arlinda Hasani, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	56
Hajrije Devetaku, <i>Kolegji UBT, Prishtinë, Kosovë</i>	57
Dijellza Hasani, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinë, Kosovë</i>	58
Arsa Pruthi, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinë, Kosovë</i>	59
Sebahate Sopjani & Arbresha Beka, <i>Shfmu “Daut Bogujevci” & Shfmu “Naim Frasheri”</i>	60

Era Osmanaj & Eda Vula, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	61
Dasara Sylejmani, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	62
Teuta Ramadani-Rasimi, Donika Fejzuli, & Pranvera Iseni, <i>Universiteti i Tetovës & Shfk "Faik Konica", Dobrosht, Maqedonia e Veriut</i>	63
Edona Uka, <i>ShFMU "Daut Bogujevci", Fushë Kosovë, Kosovë</i>	64
Amantina Pervizaj Kelmendi, <i>Universiteti i Zagrebit, Zagreb</i>	65
Laurita Terpeza & Adelina Kastrati-Beqa, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	66
Ena Balaj, <i>SHFMU "Faik Konica" Prishtinë, Kosovë</i>	67
Liza Ahmeti, Aida Berisha, Ezamira Simnica, & Ylberina Zekolli, <i>Shkolla "Akademia Ora", Shkabaj, Prishtinë, SH.F.M.U "Zejnel Salihu"- Pomozotin, Fushë Kosovë, & SH.F.M.U "Mihal Grameno" - Fushë Kosovë, Kosovë</i>	68
Lekë Ukaj & Besmir Ponik, <i>ShFMU "Besim Nrecaj", Lutogllavë, Kosovë</i>	69
Edona Vojvoda, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	70
Arbenita Basha, <i>Institucioni Parashkollor "Shkronjat", Prishtinë, Kosovë</i>	71
Lavdiqe Krasniqi-Mustafa, <i>" Shmu 2 " Vushtrri, Kosovë</i>	72
Addhe Krasniqi & Majlinda Gjellaj, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	73
Fitore Thaqi & Alba Morina, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	74
POSTER PRESENTATIONS PLENARY SESSION	75
Hamide Begaj.....	75
Norë Cakiqi, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	76
Ardiana Ajeti & Morea Shehu, <i>Institucioni Parashkollor "Shkronjat", Prishtinë, Kosovë</i>	77
Fatjeta Ahmenti.....	78
Almenda Gashi Terziu	79
Miranda Lushaj Shala, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	80
Djellza Geci, <i>Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë</i>	81
Besjana Rexhepi, <i>Shfmu "Skender Emërllahu", Ramjan, Viti, Kosovë</i>	82
Edona Jashari, Gresa Zeka, Arbenita Ejupi & Fortuna Zeka, <i>Fakulteti i Edukimit, Prishtinë, Kosovë</i>	83
Vjollca Llazani Ameti, <i>ShFMU "Hasan Prishtina" Millosheve, Kosovë</i>	84
Arditë Sadiku, <i>SHFMU "Gjon Serreci", Ferizaj, Kosovë</i>	85
Ali Nimani	86

A large, faded version of the KICER logo, consisting of the stylized 'K' icon and the word 'KICER' in a light blue, sans-serif font.

KOSOVA INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATIONAL
RESEARCH

Acknowledgments:

We would like to express our gratitude to the scientific committee and the organizing board for their contribution to the successful organization and finalization of the KICER 2024!

Scientific Committee

Prof. Dr. Eda Vula, Faculty of Education, University of Prishtina

Prof. Dr. Naser Zabeli, Faculty of Education, University of Prishtina

Prof. Dr. Cory Callahan, University of Alabama

Prof. Dr. Buniamin Memedi, University of Tetova

Prof. Asoc. Dr. Majlinda Gjellaj, Faculty of Education, University of Prishtina

Prof. Asoc. Dr. Teuta Danuza, Faculty of Education, University of Prishtina

Prof. Ass. Dr. Krenare Pireva Nuçi, Faculty of Education, University of Prishtina

Prof. Ass. Dr. Fjolla Kaçaniku, Faculty of Education, University of Prishtina

Mr.Sc. Selim Mehmeti, Instituti Pedagogjik i Kosovës

Organizing Board

Prof. Ass. Dr. Donika Koliqi, Faculty of Education, University of Prishtina

Ass. Dr. Valentina Nimonaj, Faculty of Education, University of Prishtina

Ass. Dr. Elmedina Nikoçeviq-Kurti, Faculty of Education, University of Prishtina

Ass. Jeta Aliu, Faculty of Education, University of Prishtina

Ass. Arian Musliu, Faculty of Education, University of Prishtina

Ass. Faton Mazreku, Faculty of Education, University of Prishtina

Ass. Vlera Jashari, Faculty of Education, University of Prishtina

About the conference KICER 2024

The aim of KICER 2024 is to bring educational researchers together on a common platform for two consecutive days where it will be possible to promote the development of research in education, exchange ideas and debate on key aspects of changes in education, including aspects of implementation of the new curricula, the integration of technology in teaching and changes in educational policies.

At the KICER 2024 conference, four main and relevant topics related to the latest developments in education were addressed, such as:

- What are good models of implementing changes in the practices of educators and teachers in education and learning?
- What are examples, models and good practices of implementing the competency based curriculum?
- What are the good practices of subject integration, interdisciplinarity and technology integration in order to increase the quality of learning?
- What are good models of the organizational approach and managerial practices in function of the implementation of educational policies and reforms?

KOSOVA INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATIONAL
RESEARCH

KEYNOTE PRESENTATIONS

STRATEGIES FOR TRANSFORMING LOCAL SCHOOL EDUCATION CHANGE AND INCLUSION IN AUSTRIA

Prof. Dr. Agnieszka Czejkowska, *University of Graz, Graz, Austria*

School organization and teacher training are generally dominated by education policies based on the progressive narrative of shaping a ‘desirable’ future. However, the simultaneity of a polarization of social groups and the pluralization of positions of difference bring up tensions, that pedagogy is addressed to solve. While the institutionalized educational system escapes into a technocratic security of an orientation towards measurability and quantifiable evidence, ‘desires’ for an ideal of emancipatory educational practice still ring loudly.

In Austria, so far, schools have been dealing with both surprisingly ‘well’. They had to. But we know now, established strategies of inclusion and individualization have reached their limits. Instead of putting markers of identity such as religion, language, gender, origin etc. into relational perspective, they have become problematic categories. Bearing that risk, the legitimacy of inclusive school practice and research are more than ever limited by the consequences of (post-)war situations and climate change leading to even more social polarization. Thus, the paper presents research outcomes, describes contexts and constellations of an aesthetic approach to change and inclusion, emphasizing possibilities of a pedagogy, that takes responsibility for its own conditions and reflects on also being a technique of governing social contradictions.

KOSOVA INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATIONAL
RESEARCH

EMOTIONS. THEIR BEAUTY AND RELEVANCE FOR TEACHING AND LEARNING

Prof. Dr. Anne Christian Frenzel, *Ludwig Maximilian University in Munich, Germany*

Emotions are omnipresent in our lives. They are elusive and complex, and have always intrigued humans – from artists to scholars. This talk takes an educational-psychological perspective on emotions. It addresses some principles regarding the nature and causes of emotions, and presents empirical evidence on their links with learning and teaching. Implications concerning the design of emotionally healthy learning environments and teacher well-being are discussed.

KOSOVA INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATIONAL
RESEARCH

TEACHER BEHAVIOR AS A PREREQUISITE FOR IMPLEMENTATION OF SUCCESSFUL CURRICULUM REFORM

Prof. Asoc. Dr. Blerim Saqipi, *Faculty of Education, University of Prishtina*

The purpose of this presentation is to describe the current reality of the professional behavior of teachers in Kosovo by describing didactic approaches and orientations. The transition that the education system in Kosovo is going through and the changes that the teaching profession is facing require a deeper analysis of the traditional and typical paradigm of orientation towards work tasks by teachers and the alignment with the expectations, philosophy and vision of the reform curricular. The gap between these also determines the duration or often leads to a simplification of the concept of reform in implementation. This presentation elaborates the challenges of Kosovo in facing this reality and the lessons that can be drawn not only for Kosovo but also in transnational contexts.

KOSOVA INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATIONAL
RESEARCH

EU AI ACT AND THE NEED TO DESIGN NATIONAL AI GUIDELINES FOR USING AI APPS

Jari Laru, *Lecturer, Faculty of Education, Oulu University*

This presentation explores the use of AI in education (AIED) from four perspectives: 1) AI as a tool, 2) learning from AI, 3) AI as a tool for learning analytics, and 4) the societal implications of AI. Particular attention will be paid to considering AI as a tool. The presentation will look at large language models (e.g. ChatGPT) and other AI technologies with examples suitable for educational use. The presentation will also briefly discuss how AI principles and AI literacy can be taught to students through easy-to-use applications developed by the Finnish research project Generation AI.

ROUND TABLE TOPIC: SCHOOL STRUCTURES AND MANAGEMENT IN KOSOVA: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

Dr. Dukagjin Pupovci, *Pofessor, Education expert and a critic of the education system, Kosovo*

The purpose of the table is to identify challenges and opportunities related to the organization and management of schools in Kosovo. The discussion aims to reach a common understanding about developments in the direction of intervention policies that have the greatest potential for qualitative change, including increasing school autonomy, internal school organization, improving school management, developing mechanisms of accountability and school support system for better work. The table aims to issue practical and political recommendations for the future development of the school system in Kosovo. Heads of schools, representatives of MESTI, municipal directorates of education, Pedagogical Institute of Kosovo, educational researchers, etc. will participate in the round table.

KOSOVA INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATIONAL
RESEARCH

WORKSHOP TOPIC: DEVELOPING SOCIAL AND EMOTIONAL INTELLIGENCE THROUGH PLAY-BASED LEARNING

Prof. Ass. Dr. Blerta Perolli-Shehu, *Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo*, Dr. Johanna Means, *University of Pittsburgh, USA*, & Hasnija Prelvukaj Moesman, *ILG*

Developing Social and Emotional Intelligence through Play-Based Learning (pre-K through Primary)

For this workshop, we will look at how we help develop a child's social and emotional intelligence, including problem solving, communication, and self-regulation. We will look at activities that can span the classroom and home environment, along with strategies to support children who have a difficult time learning these important skills.

Developing Social and Emotional Intelligence for Neurodiverse Learners (whole school inclusivity)

In the second half of the workshop, we will look at how teachers and family members can support the development of social and emotional intelligence through explicit social stories, inclusion activities, and individualized accommodation plans that support the holistic development of the child.

WORKSHOP TOPIC: STEM TEACHER TRAINING WORKSHOP FOR PRIMARY TEACHERS

Prof. Asoc. Dr. Fatlume Berisha, *Faculty of Education, University of Prishtina,
Kosovo* & Amanda Turiçi, *Educator, United States*

This workshop focused on planning, executing, and assessing multi-disciplinary STEM lessons, with practical ideas that can be implemented easily into the classroom.

KOSOVA INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATIONAL
RESEARCH

ABSTRACTS IN ENGLISH

PRESCHOOL PERSONNEL'S PERCEIVED OBSTACLES TO IMPLEMENTING EFFECTIVE INCLUSIVE EDUCATION

Zamira Hyseni-Duraku, Genta Jahiu, Eglantina Likaj, Loreta Boci, & Hysnie Shtylla, *Faculty of Education, University of Prishtina*

Access to high-quality early education promotes the academic success of children with disabilities; however, they are often overlooked in mainstream programs that lack essential support services. This study aimed to examine the obstacles to supporting inclusion and providing effective early education programs for children with disabilities in Albania as perceived by the preschool personnel. Preschool personnel (n = 107) working with children (3–6 years old) in the municipality of Tirana, in Albania, completed the survey. The obstacles to supporting children with disabilities were identified as lack of knowledge, supportive techniques, specific working tools, suitable facilities, and support staff, insufficient cooperation with parents, and inadequate educational programs for children with disabilities. The contextual factors and practical implications of the study, as well as future directions for research, are discussed in this study.

Keywords: Early childhood education, disability, inclusion, high-quality programs, personnel, obstacles.

CHILDREN AND YOUNG PEOPLE WITH AUTISM IN THEIR PARTICIPATION IN HOME, SCHOOL AND COMMUNITY IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA

Qëndresa Mustafi, Buniamin Memedi, & Jasmina Troshanska, *Municipal Technical High School "Nace Bugjoni" & University of Tetova, Faculty of Pedagogy, North Macedonia*

This research aims to analyze the importance of participation of children and young people with autism spectrum disorder (ASD) in the home, school, and community. Autism is a broad spectrum of developmental disorders that affect the ability of individuals to communicate, understand, and use their social feelings. The successful participation of children and youth with ASD is essential for their overall development and social integration. At home, a supportive and safe environment can help children with ASD develop social skills and feel supported. Collaboration with teachers and educational staff is essential to ensure an individual education plan (IEP) and successful participation in school activities. Community participation creates opportunities for children with ASD to interact with others and develop social and communication skills. The primary purpose of this paper can be defined as an attempt to prove the participation of children and youth with ASD at home, school, and community through PEM-CY in the Republic of North Macedonia, depending on gender (female and male). We conducted an electronic and physical survey to determine the highest participation in home, school, and community with N=76 participants with children and young people, of whom N=21 female and n=55 male. The results from this research were made with statistical analysis with the T-test, Anova for the analysis of the results separately, while in conclusion, we have differences based on the male and female gender; we have differences in terms of the participation of children and young people ASD in the school environment and the community.

Keywords: Autism spectrum disorder, individual education plan, gender, home, school and community participation.

ENHANCING LANGUAGE PROFICIENCY AND CONTENT LEARNING THROUGH CLIL

Blerim Sherifi, *Kosovo Armed Forces, Kosovo*

CLIL (Content and Language Integrated Learning) is an educational approach to teaching and learning where subjects are taught through a foreign or second language, the language and subject learning are aims of CLIL. The primary and main focus of teaching is the subject not the language. Language is used as the medium for learning subject content and subject content is used as a resource for learning the subject. CLIL promotes language learning and linguistic diversity and it helps to break down the traditional separation between language learning and subject. CLIL prepares students for the real world situations as well as supports multicultural understanding and integration of the critical thinking skills. It's an approach to language learning that involves teaching subjects such as science, history, or mathematics through a foreign or second language. The primary goal of CLIL is to simultaneously develop students' language proficiency and their understanding of the content being taught. This approach is particularly popular in bilingual education programs and language immersion schools, where students learn both the target language and various subjects through that language. CLIL emphasizes the integration of language learning with content learning, providing students with meaningful contexts to acquire language skills while engaging with academic content. This paper provides a comprehensive overview of current research on CLIL, highlighting its effectiveness in diverse educational contexts. Key findings reveal that CLIL offers significant benefits for language learners, facilitating improved language skills acquisition through meaningful exposure to authentic language use in academic contexts. Moreover, research demonstrates that CLIL enhances students' content learning by promoting deeper understanding, critical thinking, and transferable skills across disciplines. Furthermore, the paper discusses challenges and future directions in CLIL research and practice, including issues related to linguistic proficiency, assessment, and equity. Recommendations for addressing these challenges and advancing CLIL as a pedagogical approach are provided, emphasizing the importance of ongoing research, curriculum innovation, and inclusive practices

Key words: CLIL, critical thinking, educational contexts, proficiency, content learning.

PRIMARY SCHOOL TEACHERS' ATTITUDES REGARDING THEIR PRE-SERVICE PREPARATION

Diella Pula & Arlinda Beka, Faculty of Education, *University of Prishtina, Kosovo*

Professional development is a continuous process for teachers. However, it all starts with their pre-service preparation, which is the foundation of all knowledge they will develop during their service (Senemoglu & Kozikoğlu, 2018). This paper presents data on primary school teachers' pre-service preparation attitudes, based on the views of graduates from the Faculties of Education at the University of Prishtina, University of Prizren, and University of Gjakova. Also, the aim is to identify differences in the graduates' views based on their demographic data. The research design is quantitative and descriptive, and data was collected through a survey technique. Questionnaire used for the survey is titled: "Teachers' attitudes regarding their pre-service education", formulated by Senemoglu and Kozikoglu (2018). The sample size for this research consists of 304 graduates from three Faculties of Education since 2016, currently working as teachers in various schools in Kosovo. Descriptive statistical data were extracted using SPSS, which verified the validity and reliability of the questionnaire. Analysis of this research indicates that teachers feel their preparation is satisfactory and varies based on the faculty where they graduated, the year of graduation, and the qualifications of the teachers. It is worth noting that a lack of previous research studies in our country on this topic made it impossible to compare this research with the local previous research on the topic.

Keywords: Faculty of Education, pre-service preparation, professional development, teachers.

KOSOVA INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATIONAL
RESEARCH

ACADEMIC STAFF PERCEPTIONS OF THE USE OF WARM-UP ACTIVITIES FOR ACTIVE LEARNING

Marija Stevkovska, *International Balkan University, North Macedonia*

This article aims to explore academic staff perceptions of the use of warm-up activities that promote active learning in tertiary education classes. Active learning derives from the needs of modern education, where student-centred learning has become the norm for successful education. Despite the importance of this trend, academic staff are inert to adopt teaching practices that support active learning. A quantitative study was conducted to investigate the perceptions of university staff of active learning, with particular emphasis on warm-up activities. The purpose of the study was to explore academic staff familiarity with the concept of active learning and warm-up activities, their experience with employing such techniques, and the need of course instructors for organized training sessions related to teaching methodology. The study participants included 30 members of the academic staff of International Balkan University, Skopje, North Macedonia. Data were gathered through a questionnaire and were subsequently presented using descriptive statistics. Survey results indicate that university staff are acquainted with the concept of active learning and warm-up activities, and occasionally use them in their teaching. There is a lack of training in teaching methodology both during their formal education and after beginning their academic teaching career. Therefore, institutional support should be provided by Teaching and Learning or Life-long Learning centers in order to equip university staff with teaching skills that focus on developing active learning teaching practices.

Key words: academic staff, perceptions, warm-up activities, active learning.

EXPLORING EARLY CHILDHOOD TEACHERS' IDENTITY – NARRATIVE EXAMINATION

Arbresha Beka & Majlinda Gjelij, *Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo*

This research explores the professional identity of preschool teachers through life stories that show the way of choosing the profession of a preschool teacher. The study uses a qualitative research approach to unpack the multifaceted dimensions that make up the identity narratives of preschool teachers working in the crucial early years of a child's development. Through in-depth interviews and reflective analysis, the research aims to elucidate the complex interplay of personal experiences, educational backgrounds, and professional challenges that shape early childhood teachers' identity narratives. The investigation highlights the importance of storytelling as a methodological tool for understanding how teachers construct and understand their professional selves. By exploring the rich narratives of ten preschool teachers, the study seeks to identify common themes, challenges, and transformative moments that contribute to forming and evolving their professional identities. The findings of this study provide valuable insights for educational policymakers, teacher training programs, and practitioners. By recognizing and acknowledging the complex nature of early childhood teachers' identity narratives, the education sector can better support and empower preschool teachers in their crucial role in fostering the holistic development of young learners.

Keywords: Early childhood education, professional identity, narrative examination, teacher narratives, pedagogical practices.

THE TEACHER IS ALWAYS LOOKING FOR MODELS FOR PRODUCTIVE TEACHING

Xheladin Murati, *North Macedonia*

From a didactic point of view, that of realizing a quality, efficient and productive teaching, the professional and programmatic context of the lesson is simply a practical matter and as such identifies some of the most important professional obligations of the teacher as an organizer and implementer of teaching. This has a very simple explanation. The model applied in teaching should be adapted to the class, the age of the students, the subject, the learning content and should stimulate the intellectual potential of the students.

The choice of learning models for teaching is full awareness of the teacher so that in teaching practice he is fully focused on those pedagogical functions which serve as a powerful element to promote the intellectual potential of the student and cognitive abilities. Therefore, the initial work is designed based on three elements: students are trained to acquire data, ideas, thoughts, facts, teaching judgments that will be developed by the teacher; to respect and encourage emotions as an element of readiness for creative teaching work, and to increase the working capacities of students.

These three elements verify the fact that the teacher teaches the students to be persistent, patient, stable and work according to the rules to achieve the learning goals. A teacher can only guide them, it is the student who must learn, work to succeed. Therefore, when a student manages to do well in a teaching position, it increases his self-confidence and the teacher serves as an active factor in encouraging them.

Working with models and schemes in teaching is a process of leadership. Any teacher who is willing to serve the students, bear the burden of leadership, accept defeat but attribute success to the students they lead, is a leader with full understanding of the word and reveals effective teaching models. The teacher is a leader because he consciously influences the students in discovering the paths of knowledge. We must distinguish between learning scheme, learning system, learning concepts and learning models.

Key words: teacher, student, active, model, scheme, potential.

PRE-SERVICE TEACHERS' ATTITUDES AND EXPERIENCES OF STEAM EDUCATION

Fatbardha Maçastena & Eda Vula, *Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo*

STEAM education is an integrated approach, combining the disciplines of science, technology, engineering, arts and mathematics to solve problems in real-world situations. This approach provides strategies to equip students with the skills and knowledge they need to be successful innovators. However, to implement such an approach, major changes are required, starting from the preparation of pre-service teachers to the creation of conditions for the implementation of strategies related to STEAM education.

This study investigates pre-service teachers' practices and attitudes toward STEAM education. In particular, their attitudes about the experience in the realization of STEAM projects, which focus on the inclusion of geometry and architecture, were examined.

The research is qualitative and was carried out with students of the last year of the Faculty of Education, of the Primary Program, who in this study are represented by the term pre-service teachers. Data were collected from group planning, personal reflections of 99 pre-service teachers, as well as two interviews with 10 pre-service teachers. The data were analyzed through thematic analysis.

The results showed that initially, the pre-service teachers saw the realization of the STEAM project as a challenge, as a consequence of the lack of realization of such projects during their studies. However, despite the challenges, many of them have expressed that they have developed many new skills, including research, collaborative skills, critical thinking and creativity, the integration of mathematics with other fields, problem solving, and the development of skills in programs computer, such as: Planner 5D, Archicad, Home 3D, Revit, Screech room and others.

The findings have shown that the pre-service teachers find it very important to carry out STEAM projects during their studies, considering it as preparation for their profession, as well as have positive attitudes towards changes in education, putting STEAM education as a priority.

Keywords: attitude, experience, pre-service teacher, STEAM education.

EFFECT OF FEEDBACK IN ACQUIRING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE: A STUDY CONDUCTED WITH ELEMENTARY PUPILS IN VITIA

Arta Demiri, *SH.F.M.U. "Dëshmoret e Lubishtës", Viti, Kosovo*

Feedback is one of the most crucial components in achieving teaching and learning goals. It creates critical thinking intellectuals when used properly, in the best timing, manner and approach, giving students the opportunity to reflect, understand and see their work from different perspectives. Throughout this paper was treated the effect of feedback, the way it influences learners' motivation and achievement if used in accordance with the proper situations and circumstances in EFL classrooms. Furthermore, it explains the procedures and the best practices which are taken from different sources, including particularly relevant studies. In order to gain specific and realistic data, a case study was conducted in different elementary public schools of Vitia's city with sixth to ninth grade pupils, maintaining a quantitative methodology (including questionnaires for both teachers and students). On the other hand, theoretical contribution was very helpful since it supported my hypothesis in relation to the impact of feedback. The sources taken for this research revealed that feedback is very significant in the educational environment and emphasizes that it is one of the best choices for teachers when it comes to nourishing EFL to Albanian students. There is a considerable number of instructions on how to use feedback in different situations during the teaching process, accordingly, the research in educational settings in Vitia's schools shows the utilization of feedback as an instrument with which te teachers assess students, at the same time correct and praise them through feedback. So, based on the findings, the study suggests that well-constructed feedbacks should be implemented as an instrument of formative assessment throughout the learning progress as it boosts motivation and builds up comprehension towards L2 acquisition.

Key words: formative assessment, feedback, improvement.

ADVANCING INCLUSIVITY AND DIVERSITY IN STEM EDUCATION: INSIGHTS FROM WORKSHOPS WITH FACULTY AND ADMINISTRATORS FROM HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS (HEI) IN KOSOVO

Venera Demukaj, Linda Ziberi, & Shqiponje Bisljimi, *Rochester Institute of Technology in Kosovo*

This paper presents the findings from a series of workshops held with instructors and administrators, aimed at enhancing inclusivity and diversity in STEM teaching practices in HEIs. These workshops are part of “Workshops for Adoption of STEM Best Practices” of the STEM for ALL - STEFORA Erasmus+ project, implemented in Kosovo and Albania. Organization of these workshops aimed at empowering faculty and administrators to reflect critically on the teaching and administrative approaches and enhance their capacity to create inclusive environments in their respective institutions.

The workshops were organized in an HEI in Kosovo, around three main themes, related to STEM teaching and learning: STEM inclusiveness and diversity; STEM, Digital Skills, and Universal Design; STEM and Digital Citizenship. These workshops built upon pre-existing Training Modules and Advanced Trainings developed in earlier phases of the STEFORA project. Each workshop followed a three-stage process: - Pre-workshop survey to gather insights into participants' experiences and existing knowledge about workshop themes. - Implementation of workshop activities including short lectures, interactive discussions, and case study critical reviews. - Post-workshop reflection stage involving a survey distributed to participants.

This paper synthesizes insights from teachers and administrators' reflections, drawing on reflective discussions and post-workshop survey results. Participants emphasized the importance of teaching strategies accommodating diverse learners and promoting equitable access to STEM education. They expressed intentions to integrate inclusive pedagogy, universal design principles, and digital citizenship lessons into their curricula. This paper highlights the need for continuous professional development initiatives to support faculty and administrators in implementing inclusive pedagogies. Comparable workshops are scheduled to take place in May 2024 at another HEI in Kosovo and two HEIs in Albania. As a result, the findings presented in this paper will be augmented and enriched through additional data and insights obtained from another series of workshops.

Key words: inclusive pedagogy; inclusive STEM education; professional development; workshops with faculty and administrators.

PEER-LED EVALUATION: A LEVER TOWARD QUALITY TEACHING

Drilon Krasniqi & Osman Buleshkaj, *MESTI & Kosova Pedagogical Institute*

This article explores the complexities involved in enhancing the effectiveness of peer-led evaluations in assessing curriculum implementation within educational institutions. The study draws upon a comprehensive analysis of self and peer evaluation reports from 12 primary and lower secondary schools in the Republic of Kosovo and experiences of school management and municipal education authorities in leading and implementing such an approach to quality teaching. Thematic analysis will serve as the primary method for data analysis. This approach is well-suited for identifying and analysing patterns or themes within qualitative data (Braun & Clarke, 2006).

The findings highlight the significance of several key factors, including evaluation and data sources, teaching and learning strategies, assessment, and data analysis, teacher professional development, student engagement and self-assessment, management, and governance, culture, and the school environment. Based on these findings, specific recommendations for improvement in each area focus on establishing functioning parent councils, providing school-based teacher professional development, ensuring a fully functional management structure, addressing health and safety issues, and improving resource availability. Overall, the analysis emphasizes the importance of data-driven decision-making, teacher professional development, student engagement, and effective management and governance in enhancing curriculum implementation in schools in Kosovo.

Keywords: peer-led evaluation, teaching and learning strategies, data analysis, teacher professional development, student engagement, management.

EXPLORING THE IMPACT OF POSITIVE AFFIRMATION INTERVENTIONS ON STUDENTS' SELF-CONFIDENCE ACROSS EDUCATIONAL SETTINGS

Syzana Gashi, *South East European University, North Macedonia*

This research paper deals with self-confidence and the way how positive affirmations play a crucial role in student's academic success and overall well-being. It analyses the impact of positive affirmation interventions on students' self-confidence levels across different age groups, cultural backgrounds, and academic settings. From this paper, we can see that affirmations in teaching and learning are a very powerful tool when they are set correctly. Provide an opportunity for learners to gain self-confidence, help them to truly believe in themselves, and allow them to feel 'seen, heard, and understood.' Positive affirmations, drawing from Neuro-Linguistic Programming (NLP), are a form of self-talk, but a powerful way of changing learners' negative thought, especially when they prolong their grief over fewer marks and consider themselves a failure for not getting higher grades. NLP founders Richard Bandler and John Grinder concluded that when one increases positive behaviors while eliminating negative ones, they are more likely to achieve success. By using positive affirmations over and over again, students almost create a reward system in their brains that makes the positive behaviors even more rewarding. From this research we can see that positive affirmations are phrases, students repeat to themselves about their beliefs and are beneficial in improving negative thoughts and creating a state of self-confidence. The research includes sixty-six students who differ based on the following criteria such as age, cultural backgrounds, and learning experience. The quantitative methods through questionnaires and qualitative methods, through observation, have been helpful in conducting this research paper. The results have shown significant benefits of interpreting positive affirmations for promoting a growth mindset, resilience, and academic motivation among students.

Keywords: belief, positive affirmations, self-confidence, academic performance, well-being.

EFFECTS OF INDUCED EMOTIONS ON VISUAL WORKING MEMORY PERFORMANCE: THE MEDIATING ROLE OF EMOTION REGULATION STRATEGIES

Arian Musliu & Anne C. Frenzel, *Ludwig Maximilians University, Germany*

Existing research highlights that negative emotional states can reduce working memory capacity, impairing cognitive functions critical for executive functioning and self-regulation. This study expands on the findings of Figueira et al. (2017), exploring how different emotional states affect VWM and how trait-like emotion regulation strategies modulate these effects. This study aims to evaluate the impact of induced emotions (positive, negative, and neutral) on Visual Working Memory (VWM) performance in a controlled setting, considering the influence of individual emotion regulation strategies.

A total of 181 participants aged approximately 11.25 years from fifth to seventh grades were randomly assigned to either a positive, negative, or neutral emotion induction group. Emotions were induced through a guided recall of personal experiences and assessed using a self-report questionnaire. The participants' emotion regulation strategies were measured using the Cognitive Emotion Regulation Strategies questionnaire and the Emotion Regulation Questionnaire. VWM performance was assessed using the Picture Memory subtest from the Wechsler Preschool & Primary Scale of Intelligence, adapted for the study.

Preliminary analyses indicated differences in VWM performance across groups, with the negative induction group showing diminished performance relative to the positive and neutral groups. Emotion regulation strategies such as cognitive reappraisal and expressive suppression appeared to mediate the relationship between induced emotions and VWM performance.

The findings suggest that induced emotions significantly affect VWM performance and that individual differences in emotion regulation capacity play a critical role in moderating this effect. This study contributes to a nuanced understanding of the interplay between emotion and cognitive functions in children, highlighting the importance of developing robust emotion regulation skills to support cognitive development. Further analysis using growth models and linear mixed models will provide deeper insights into the trajectories of these effects over time.

Keywords: Induced Emotions; Visual Working Memory; Emotion Regulation.

EXPLORING THE BENEFITS OF COLLABORATIVE WRITING FOR SECONDARY SCHOOL EFL LEARNERS

Nuhi Bllaca, *University of Vienna, Austria*

Research on collaborative writing (CW) has proliferated in the last few decades. Multiple studies with adult participants have shown that CW promotes opportunities for peer interaction and benefits learners' written products in terms of complexity, accuracy, fluency (CAF) and overall text quality. However, the majority of these benefits have been obtained with adult learners while research with young and adolescent EFL learners is rather limited.

Therefore, to bridge this gap, the present study examined the effect of CW for secondary school EFL learners by comparing the writing performance of 45 adolescent EFL learners in Kosovo assigned to work in pairs (N=15) and individually (N=15) to build a story based on a visual prompt. The study also examined pairs' conversations for the nature and outcome of language-related episodes (LREs). The results of the study revealed that pairs wrote better texts than individuals in terms of fluency, accuracy and overall text quality. Also, pairs generated and resolved correctly a large proportion of LREs, the majority of which were lexical. In light of these findings, the use of CW with adolescent EFL learners is encouraged.

Keywords: collaborative writing; CAF; global rubrics; LREs, low-proficiency learners.

KOSOVA INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATIONAL
RESEARCH

TEACHER PROFESSIONALISM IN TRANSITION: NAVIGATING TEACHER IDENTITY CHANGE AMIDST CURRICULUM REFORM

Fjolla Kaçaniku, Jetë Aliu, Arian Musliu, & Blerim Saqipi, *Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo*

The relationship between teacher professionalism, identity, and curriculum reform is multifaceted, with teachers' professional identities influencing how they implement changes in the curriculum, while the evolving curriculum, in turn, shapes and adapts teachers' professional identities. This dynamic interplay emphasises the importance of understanding teachers as both drivers of change and individuals with unique professional personas in the context of educational transformations. This research unravels the complex dynamics of teacher professionalism in the midst of a transitional phase, focusing on the challenges and adaptations that teachers undergo in reshaping their professional identity within the context of curriculum reform. This research contributes nuanced insights into the intricacies of teacher professional development and the influence of curriculum reform on the evolving landscape of teacher identity. A mixed-methods approach was employed, encompassing a validated questionnaire with items connecting teacher professionalism, identity and curriculum reform, as well as in-depth interview discussions with teachers. The quantitative component aimed to collect broader trends and patterns across a representative sample of teachers, providing a statistical basis for explaining the complex links between teacher professionalism, identity, and curriculum reform. Concurrently, the qualitative component sought to capture the subjective experiences and perceptions of teachers navigating through the curriculum reform, shedding light on the nuances of their professional identity change.

This research addresses a notable gap in the existing literature, where limited attention has been dedicated to the specific challenges and adaptive strategies employed by teachers amidst curriculum reform. The study aimed to bridge this gap and contribute valuable insights by revealing a deep understanding of the multifaceted nature of teacher professionalism during transitional periods, offering practical implications for teachers, educational practitioners and policymakers on sustainable educational change in teacher education. Additionally, the research provides a conceptual framework that delineates the interplay between curriculum reform and teacher identity change, thereby contributing to the broader discourse on effective strategies for teacher development in the evolving teacher education landscape.

Keywords: Teacher professionalism, curriculum reform, teacher identity, transition, teacher education.

EXPLORING THE MATH ACADEMIC SOCIALIZATION

Besjanë Krasniqi, Susan Sonnenschein, & Michele Stites, *University of Maryland, Baltimore County, USA*

Kosovo faces a key challenge with its emerging educational system, sparking ongoing debate about improving rankings on international assessment. The 2023-2028 Education Strategic Plan (PSAK, 2023) prioritizes literacy, math, and science, but overlooks a critical factor: parental academic support, potentially the missing piece in children's educational development. This study centers on parental beliefs of math academic socialization practices at home. A Qualtrics survey asked parents (N = 127) of 4-9-year-old children about their children's home learning environment. Parents highlighted the importance of achieving math benchmarks, albeit rating them lower than literacy benchmarks. Surprisingly, parents perceived math achievement as less important than reading achievement. Despite this, parents demonstrated significantly higher engagement in math activities at home compared to literacy activities, a trend unaffected by parents' confidence to help their children with math. Interestingly, parents who felt more confident in assisting their children with math tended to rate math benchmarks and achievement more highly. Follow-up interviews with a small group of other parents (N = 12) delved deeper into their home activities to further explore and gain deeper insights into parental perceptions regarding the importance of math academic socialization practices. Some parents highlighted the complexity and workload of the school curriculum, expressing concerns about adding to their children's stress and burden. These findings provide valuable perspectives on how parental support in math education may vary across diverse family dynamics, highlighting considerations for schools in designing and implementing effective support programs and curricula.

Keywords: mathematics, home environment, academic socialization, parents' assistance.

ANALYSIS OF NINTH-GRADE BIOLOGY TEXTBOOK QUESTIONS ACCORDING TO BLOOM'S REVISED TAXONOMY AND PISA TEST REQUIREMENTS

Besiana Gashi & Zeqir Veselaj, *Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo*

The textbook is a key component in teaching and learning activities; therefore, continuous assessment of the textbook to see if it supports learning outcomes is of great importance. The appropriateness of textbook content affects students' learning, so the text should align with their cognitive and curricular requirements.

The aim of this study is twofold: the analysis and evaluation of basic and workbook biology textbook questions for ninth grade, based on the six cognitive levels of Bloom's revised taxonomy and the requirements of the PISA test and to analyze student learning outcomes through a questionnaire created after the questions analysis. This research raised the question: which are distribution and frequencies and percentages of questions distributed in ninth-grade biology texts (basic book and workbook) according to Bloom's revised taxonomy and PISA test requirements, and what is the result of student learning in the questionnaire created based on the cognitive levels of Bloom's revised taxonomy?.

The methodology of this study is mixed. Database developed for text analysis were used as a research instrument in the initial part, followed by a questionnaire for students. The sample used for students' assessment consisted of 170 students ninth-grade students from two different schools. The research findings supported the our hypothesis that the questions of the two ninth-grade biology textbooks belong to the lower cognitive levels of Bloom's revised taxonomy in higher percentages. Vast majority of questions are content knowledge related and very few of them are related to process and epistemic knowledge as for PISA requirements. The results from the questionnaire with students resulted with very weak learning outcomes in higher cognitive level questions while being more successful in lower cognitive level questions.

Keywords: questions, textbook, biology, Bloom, PISA.

CHALLENGES OF IMPLEMENTING THE NEW CURRICULUM IN THE SUBJECT OF PHYSICAL EDUCATION, SPORTS, AND HEALTH

Albin Ajvazi, *University of Skopje “Ss Cyril and Methodius” (UKIM), North Macedonia*

Physical Education, Sports, and Health are essential for the holistic development of students within an educational system. In line with the general aims of education, Kosovo has undertaken an initiative to review and improve the curriculum in this subject. This new curriculum aims to adapt to the diverse needs of students, promoting an active and healthy lifestyle. However, implementing this curriculum faces numerous challenges.

One of the main challenges is the lack of sufficient resources to provide the necessary materials for teaching Physical Education and Sports. This includes poor infrastructure, a shortage of sports equipment, and inadequate conditions in public schools. Additionally, there is a need for ongoing training for teachers so that they are equipped with the necessary skills and knowledge to successfully implement the new curriculum. The challenges of implementing the new curriculum for Physical Education, Sports, and Health also include the need to adapt teaching to the needs and abilities of all students, including those with special needs.

The methodology used in this paper is descriptive. Quantitative methods, specifically survey research, have been employed. The participants of this study are 100 educators from schools across Kosovo. Instruments for data collection utilized Likert scale-based questionnaires. Quantitative data were gathered using Google Forms and subsequently analyzed using the SPSS program.

This abstract aims to examine the main challenges of implementing the new curriculum in Physical Education, Sports, and Health in Kosovo and propose strategies to address them. Through a descriptive analysis of the new curriculum, this abstract will provide an in-depth insight into this topic and contribute to solving the challenges presented to improve the quality and effectiveness of teaching in this important subject.

Keywords: Challenges, implementation, curriculum, physical education, sports, and health.

USING GAMIFICATION TO ENHANCE EFL LEARNERS' PRONUNCIATION

Arzije Ameti, *International Balkan University*

Pronunciation is an important aspect of foreign language instruction and one of the main challenges in language teaching and learning. Despite this, pronunciation has become the most ignored and omitted area of language teaching and learning (Pourhosein Gilakjani & Sabouri, 2016). Hence, to ensure successful learning and offer learners a relaxed atmosphere in class while learning pronunciation, the selection of teaching strategies in EFL classes is very important and should be based on students' needs and preferences. Thus, blending traditional teaching methods with online games, or gamified activities, can be a successful strategy in teaching pronunciation to foreign language learners.

Considering the lack of research related to teaching pronunciation through gamification, this present study aims to contribute to the related literature by investigating the effectiveness of gamification in teaching pronunciation to EFL students, as well as to investigate whether gamification can contribute to better word pronunciation and retention compared to traditional instruction. To shed more light on this regard, this study also explored learners' perceptions and attitudes regarding learning pronunciation through gamification.

This study used several data collection instruments since it aimed to answer a wide range of research questions. The data collection instruments used in this study were tests, namely pre-test and post-test which were administered to measure learning and improvement, and an observation (participant observation) which was used to gather qualitative data about the strengths and limitations of the implementation of gamification in class, and an interview with the participants to obtain information about learners' attitudes and perceptions towards using gamification as a way of improving English pronunciation.

The results indicate that Gamification could enhance the effectiveness of the pronunciation improvement of EFL learners even though the findings didn't show to be statistically significant when compared with traditional teaching methods. However, the interview and the observation, on the other hand, show that students have positive attitudes towards the use of gamification in pronunciation learning and improvement.

The study suggests that applying the Gamification approach in teaching and learning English language pronunciation not only results in successful word retention, but is also a great learning experience for learners since it boosts their motivation and engagement.

Keywords: gamification, pronunciation, retention.

BEYOND LEARNING BY VIDEOCONFERENCE: FINDINGS FROM A CAPACITY-BUILDING STUDY OF KOSOVAN TEACHERS IN THE POST-COVID-19 ERA

Antigona Uka & Marigona Morina, *Kosova Center for Digital Education (KCDE)*

During COVID-19, teachers were exposed to technology-enhanced learning as an emergency measure, yet despite decades of advancement in educational technology, the online learning experiences lacked deliberate design. Recent research highlights a gap concerning the design elements of online professional development and teachers' needs for professional development in online education (OPD). Therefore, through this Design-Based Research, we sought to offer an intervention in the form of a professional development program, which would be built upon specific teachers' needs. In this study, we report on the findings from this two-cycle, five-phase online professional development, taken by 90 practicing high school teachers across Kosova. The study informs about teachers' experiences, attitudes, and readiness in taking hands-on approaches to integrate, when available, complex technologies while leveraging the power of instructional design concepts in the post-COVID-19 era. Evidence indicates that to develop effective teaching capacity in this environment, OPD providers must go beyond simple off-the-shelf technology (i.e., videoconferencing) applications. Similarly, our data shows that the inclusion of a prior needs assessment in online and blended teacher development instruction positively impacted on teacher attitude development toward online education. This paper provides specific recommendations for any innovative education system leader, teacher, or scholar hoping to leverage new online learning knowledge to strengthen teacher practice.

Keywords: online education, professional development programs, teachers' needs, instructional design.

KOSOVA INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATIONAL
RESEARCH

MATHEMATICAL KNOWLEDGE INTEGRATION IN STEM PROJECTS: A STUDY ON PRIMARY PRE-SERVICE TEACHERS / (WHAT ARE THE GOOD PRACTICES OF SUBJECT INTEGRATION, INTERDISCIPLINARITY AND TECHNOLOGY INTEGRATION IN ORDER TO INCREASE THE QUALITY OF LEARNING?)

Njomza Selimi Pllana, Eda Vula, & Fatlume Berisha, *Faculty of Education,
University of Prishtina, Kosovo*

This study investigates the integration of mathematical knowledge and skills among primary pre-service teachers in STEM project development. The use of mathematics in project products, project presentations, lesson plans, and reflective analyses is analyzed using mixed method design. The analysis includes a qualitative artifact analysis that focuses on the application, representation, and utilization of mathematical concepts such as calculations, geometric principles, data analysis, and problem-solving techniques. Additionally, students' final project products undergo a rubric-based assessment to gauge the level of mathematics integration. Thematic analysis of reflective data reveals pre-service teachers' perceptions and experiences with mathematics integration. The outcomes of the final projects show that pre-service teachers demonstrated strong collaborative skills within working groups and successfully integrated their mathematical knowledge with other subjects. However, in some cases, there was inconsistency between learning outcomes for STEM fields and those aligned with the primary education curriculum. This research contributes significantly to the ongoing discussion about effective STEM education pedagogy by shedding light on the extent and nature of mathematical integration in STEM projects among primary pre-service teachers.

Keywords: mathematical knowledge, STEM projects, pre-service teachers, intradisciplinary learning.

APPLICATION OF GEOSPATIAL PLATFORMS IN TEACHING GEOGRAPHY

Rinë Preniqi & Tomor Cela, *Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo*

Through geospatial enhanced technology in the digital age, geography teachers have rapidly gained a variety of tools for better visualization and better understanding of the world. This article deals with the application of geospatial tools like Geographical Information Systems (ArcGIS, QGIS, MapInfo, and Mapbox) in schools, the use of Google Earth and OpenStreetMap for teaching geographic skills at different levels. These tools enable educators to use geographical data and visualize processes. The aim of this paper is to find out the practicality of geospatial platforms in teaching Geography and monitoring student learning. The study plans to undertake a rigorous analysis of class teaching methods and educational technologies in order to come up with the best practices for the incorporation of geospatial platforms into geography courses and provide the educators with technique advices so they can better their teaching methods. This work is done by a mixed method with a touch of qualitative analysis of educational content and quantitative review of traced classroom activities using geospatial platform. Data is captured within the framework of literature review, survey and interviews with teaching staff experienced in integrating spatial technologies into their instruction. This study is expected to give an insight into geography education development by paying attention on both the benefits and issues of involving geospatial tools in the classes. Apart from that, it will purposefully boost the knowledge of educational stakeholders concerning the significance of cartographic understanding and the function of geospatial technologies in developing intellectual skills and solutions to problems. As an ending point, the use of geospatial systems would be able to do a wonderful job at revolutionizing the way geography is learnt. One of the biggest advantages of using geospatial technology in the classroom is that it gives students the chance to interact with spatial data in graphical form, find geographical patterns, and examine real world phenomenon using these interactive tools. Finally, the use of novel teaching approaches and the application of technological progress by geography teachers allow them to raise a cohort of spatially well-informed persons, enough to hearten them in the complexity of our interlinked world.

Keywords: Geospatial Platforms, Geography Education, Pedagogical Approach, Technological Advancement.

THE EFFECT OF INTEGRATED STEAM EDUCATION ON LEARNING BOTANICAL CONCEPTS IN THIRD GRADE

Florinë Baftiu, Bleona Seferi, Lumbardha Beqiri, Alban Gjoka, & Arjeta Shala,
Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo

The Integrated Science, Technology, Engineering, Arts, and Mathematics (STEAM) education is a rapidly growing educational model being effectively promoted in many educational institutions. Therefore, this research aims to analyze the effect of integrating STEAM education (involving science, technology, engineering, arts, and mathematics) on improving the understanding, skills, and abilities of third-grade students regarding the learning of botanical concepts for third-grade classes. We seek to identify changes in learning through the traditional approach and the innovative STEAM education approach.

Using quasi-experimental design, the intervention was conducted with third-grade students, subjecting them to pre-test, STEAM approach intervention, and post-test. The sample was purposive and consisted of 26 boys and 24 girls, totaling 50 students.

Through the SPSS program, analyses such as t-test, descriptive analysis, and data correlation were conducted. Therefore, the results from the analysis of this data highlight the positive effect of integrating STEAM education, as evidenced by the progress of student outcomes, which improved by 17.09% in the post-test of the experimental group when compared to the control group.

These results are quite promising and provide an indication that STEAM education is highly effective in the instructional process, playing a key role in learning various concepts about plants.

Keywords: STEAM, students, learning, concept, plants.

INTEGRATING ARTIFICIAL INTELLIGENCE INTO ENGLISH TEACHER EDUCATION: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES

Halil Asllani, *University of Prishtina & The Kosovo Academy for Public Safety*

The integration of artificial intelligence (AI) into English teacher education presents both opportunities and challenges in an era of robust AI development. This paper explores the landscape of AI in English teacher education in Kosovo with a focus on the role of AI technologies in English language learning and teaching. Through a review of literature and data collection, the study discusses the potential benefits of incorporating AI into English teacher education. The study also acknowledges the challenges that English teachers may face, such as the need for digital literacy skills, AI fundamentals and concepts, and AI application in language teaching and learning as well as ethical considerations surrounding AI use. The findings reveal that integrating AI into English teacher education is an urgent necessity as a part of teachers' continuous professional development. The study also highlights the importance of preparing English teachers to fully utilize AI's potential in language education, hence, leading to the enhancement of language skills among students.

Keywords: artificial intelligence, English language, teacher education, professional development.

KOSOVA INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATIONAL
RESEARCH

A CASE STUDY ON HOW VIRTUAL AND AUGMENTED REALITY ARE AFFECTING THE CHANGES OF CLASS DYNAMICS AND STUDENTS' PERFORMANCE

Shqipe Dobra Shala & Krenare Pireva Nuci, *SHFMU "Xhemail Mustafa", Prishtina, Kosova & Faculty of Education, University of Prishtina, Prishtina, Kosova*

Virtual Reality (VR) and Augmented Reality (AR) are considered as new advanced technologies that are transforming the teaching and learning processes within the Education sector. Both technologies promise a lot when it comes to Education in Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics (STEAM). By offering to the students, the opportunity to explore and analyse abstract and complex thematic in a virtual and augmented setting, these technologies are being leveraged to construct interactive simulations which are characterised with creation and innovation for learning new concepts in various courses. Nonetheless, there are still a lot to do when it comes to teachers' professional development with respect to digital competences, and school infrastructure which make it challenge to integrate and use these technologies as transparently as feasible.

This paper presents a case study design that demonstrates the full potential of using virtual and augmented technology in STEAM Education, and how the use of Virtual Reality (VR) and Augmented Reality (AR) impacts initially the class dynamics and continues to impact the engagement, motivation and cognitive aspects of students in 8th grade. The teacher and all students participated in the case study succeeded in using successfully the Virtual Reality (VR) and Augmented Reality (AR) technologies for immersing in active learning mode within a Math classes, specifically in the geometry concepts, by creating and demonstrating several exercises facilitated initially by assistants, and later on only by their teacher and peers.

The results support the frequently contend that integrating cutting-edge technology with STEAM education will affect student involvement, motivation, and learning outcomes in addition to the changes of class dynamics.

Keywords: Virtual Reality, VR, Augmented Reality, AR, Education, STEAM, Maths, class dynamics.

UNDERSTANDING THE ROLE OF ORGANIZATIONAL SUPPORT DURING CURRICULUM CHANGE: THE IMPLICATIONS FOR TEACHER DEVELOPMENT

Jetë Aliu, Fjolla Kaçaniku, Blerim Saqipi, & Arian Musliu, *Faculty of Education, University of Prishtina, Kosovo*

Successful curriculum reform in educational settings hinges profoundly on teachers' readiness and commitment to translating policy into classroom practice. Nevertheless, this transition places a considerable burden on teachers, demanding more effort and workload. Amidst educational transitions, teachers grapple with reshaping and redefining their role within the school setting and overall education system. This process, seemingly simple, can be very challenging and demanding for teachers. Their perception of support during this transition time significantly impacts their experience.

This study delves deeply into the pivotal role played by the organizational support in shaping teacher identity and guiding teachers' actions during curriculum reform implementation. It investigates how organizational support fosters or impedes the development of teacher identities and subsequently shapes their actions and attitudes towards curriculum reform. A mixed-method approach was utilized, including a validated questionnaire on perceived organizational support, teacher identity, and curriculum reform, as well as in-depth interviews with teachers engaged in curriculum reform. The quantitative data aimed at better understanding the complex relationship between perceived organizational support and teachers' attitudes and actions during reform implementation, while the qualitative data aimed at capturing teachers' experiences navigating curriculum change.

The findings of the study are expected to shed light on the multifaceted ways in which supportive organizational structure impact teacher identity formation, subsequently influencing their engagement, actions, and approaches in curriculum reform implementation. The study holds promising contribution to provide actionable insights for educators, school leaders, and policymakers to optimize organizational support for fostering school environments that facilitate successful educational change and empower teachers for reform implementation. Additionally, by investigating the influence of organizational structure on teacher identity formation and subsequently teachers' actions and attitudes in curriculum reform, this research contributes to the broader discourse on sustainable educational change at multiple levels of the education system.

Keywords: Organizational support, curriculum reform, teacher identity, teacher development, attitudes, actions

ABSTRACTS IN ALBANIAN

KËNDËVËSHTRIMI I MËSIMDHËNËSVE PËR ROLIN E ASISTENTËS/IT NË MBËSHETJE TË NXËNËSVE ME NEVOJA TË VEÇANTA NË KLASË TË RREGULLT

Fatmira Maxhuni, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Edukimi është e drejtë që i takon gjithsecilit, prandaj fëmijët me nevoja të veçanta gëzojnë të drejtën të shkollohen në të gjitha nivelet e arsimit, duke filluar qysh në fëmijërinë e hershme e deri në arsimin e lartë. Edhe pse gjithëpërfshirja është pranuar si proces në Kosovë dhe në shumë vende të tjera, ka sfida të shumta që duhet adresuar për të siguruar funksionimin e suksesshëm të saj. Një nga sfidat kryesore është stafi mbështetës në trajtimin e nxënësve me nevoja të veçanta. Asistentët luajnë një rol të rëndësishëm në mbështetjen e këtyre nxënësve për të arritur potencialin e tyre të plotë. Ky hulumtim ka për qëllim të shpjegojë këndvështrimet e mësimitdhënësve për rolin dhe rëndësinë e asistentëve të nxënësve me nevoja të veçanta në klasë të rregullt. Duke shfrytëzuar një numër të konsiderueshëm të literaturës, materiale të ndryshme dhe përmes gjetjeve nga pyetsorët me 79 respodentë- mësimitdhënës nga rreth 20 qytete të Kosovës për qëndrimet e tyre rreth asistentëve me nevoja të veçanta se si e mirëpresin këtë praktikë të re në sistemin arsimor në Kosovë si dhe 7 mësimitdhënës që kanë nxënës me nevoja të veçanta që asistohen nga asistentët në klasë janë intervistuar përmes intervistës gjysmë të strukturuar dhe janë zbuluar përvojat që ata kanë me asistentët në klasë. Hulumtimi është realizuar përmes metodës mikse dhe gjetjet tregojnë se mësimitdhënësit janë të hapur për të bashkëpunuar më asistentët në klasë mirëpo bie në sy niveli i ulët i përfshirjes së këtyre të fundit, duke krijuar sfida për mësimitdhënësit dhe nxënësit me nevoja të veçanta. Në anën tjetër, intervistat me mësimitdhënës që veqse kanë asistentë në klasë tregojnë një bashkëpunim efektiv dhe vlerësim të lartë për rolin dhe kontributin e asistentëve në përmirësimin e përvojës së arsimit për nxënësit me nevoja të veçanta.

Fjalët kyçe: nxënës, mbështetje, asistentë, arsim gjithëpërfshirës.

RËNDËSIA E BASHKËPUNIMIT TË MËSUESIT ME PRINDËRIT GJATË TRANZICIONIT TË FËMIJËVE NGA PARASHKOLLORI NË KLASËN E PARË

Naxhije Gashi, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Tranzicioni i fëmijëve nga parashkollori në klasën e parë paraqet në vete një sfidë madhore dhe tejet të ndjeshme për të gjithë pjesëmarrësit e këtij procesi duke filluar nga vetë nxënësit për të vazhduar tutje me mësuesit dhe prindërit. Në këtë fazë të rëndësishme të zhvillimit, bashkëpunimi mes mësuesve dhe prindërve luan një rol kyç në mbështetje të nxënësve në dimensionet akademike, shoqërore, emocionale e sociale për të lehtësuar këtë tranzicion në mënyrë të suksesshme. Qëllimi kryesor i këtij hulumtimi është identifikimi i teknikave, praktikave dhe strategjive me efekt pozitiv, të cilat do i përdorin mësuesit në procesin mësimor, në bashkëpunim me prindërit në përkrahje të nxënësve të cilët i përkasin fazës së tranzicionit nga parashkollori në klasën e parë. Termi tranzicion në këtë hulumtim i referohet kalimit të fëmijëve nga një ambient i njohur, siç është parashkollori, në një ambient të ri, siç është klasa e parë në shkollë. Hulumtimi i takon qasjes cilësore dhe udhëhiqet nga kjo pyetje kryesore: Cilat janë strategjitë efektive që ndihmojnë fazën e tranzicionit të fëmijëve nga parashkollori në klasën e parë? dhe përcillet nga tre pyetje mbështetëse: Në çfarë mënyrash bashkëpunojnë mësuesit me prindër për të përkrahur tranzicionin e fëmijëve nga parashkollori në klasën e parë? Sa kanë gatishmëri mësuesit në njërin anë dhe prindërit në anën tjetër për të avancuar bashkëpunimin kundrejt fëmijëve të cilët kalojnë nga parashkollori në klasën e parë? A ekzistojnë politika specifike që synojnë avancimin e bashkëpunimit mësues-prind në tranzicionin nga parashkollori në klasën e parë? Për mbledhjen e të dhënave në këtë hulumtim do të përdoren dy instrumente: intervista dhe fokus grupi. Si mostër e intervistës do të jenë 20 mësues dhe 20 prindër të cilët do të intervistohen në mënyrë vullnetare, ndërsa si mostër e fokus grupit do të jenë 20 mësues për të ndarë mendimet e njëri-tjetrit drejt kuptimit të koncepteve të reja sa i përket këtij bashkëpunimi. Në bazë të rezultateve të këtij hulumtimi presim që të kuptojmë se: më lehtë e tejkalojnë fazën e tranzicionit fëmijët të cilët kanë ndjekur parashkollorin apo ata që nuk e kanë ndjekur atë, rëndësinë dhe implikimet e këtij procesi, çfarë kulture dominon brenda shkollës sa i përket kësaj faze të tranzicionit, çfarë mund të ndihmojmë në aspektin e rregullimit të politikave ekzistuese kundrejt kësaj faze kritike. Shpresoj që në të ardhmen ky hulumtim do të shërbejë për hulumtime të tjera të këtij lloji me qëllim të krijimit të një baze të fortë për nxënësit në të ardhmen e tyre shkollore dhe jetën në përgjithësi.

Fjalët kyçe: tranzicion, bashkëpunim, nxënës, mësues, prind.

NDIKIMI I LOJËS ‘BASKET ME THYESA’ NË PËRMIRËSIMIN E NJOHURIVE DHE QËNDRIMEVE TË NXËNËSVE PËR THYESAT DHE NUMRAT DHJETORË

Mevlude Sylejmani Zeqiri, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Lojërat janë një mënyrë e shkëlqyer për të ndihmuar nxënësit të zhvillojnë aftësitë e tyre matematikore në një mënyrë argëtuese dhe interaktive. Të mësuarit përmes lojës i shoqëron fëmijët që nga mosha e hershme dhe si e tillë zgjon vëmendjen dhe kureshtjen e tyre për të mësuar koncepte të reja. Ndër konceptet që konsiderohen më të vështira për t'u mësuar për shumë nxënës janë thyesat dhe numrat dhjetorë. Prandaj, shumë mësues kërkohen për modele e strategji të përshtatshme për të mësuarit e tyre. Qëllimi i këtij hulumtimi është shqyrtimi i ndikimit të lojës ‘Basket me thyesa’ në përmirësimin e njohurive nga matematika dhe rritjen e interesimit të nxënësve për mësimin e matematikës. Në mënyrë specifike në këtë hulumtim është shqyrtuar ndikimi i kësaj loje për zhvillimin e të kuptuarit të thyesave dhe numrave dhjetorë si dhe përmirësimin e rezultateve të nxënësve të klasës së pestë në zgjidhjen e detyrave me thyesat dhe numrat dhjetorë. Po ashtu hulumtimi ka shqyrtuar qëndrimet e nxënësve për përdorimin e lojës ‘Basket me thyesa’ në rritjen e interesimit të nxënësve për mësimin e matematikës. Metodologjia e hulumtimit është hulumtim në veprim bashkëpunues me dizajnin kuazi-eksperimental. Me anë të këtij hulumtimi është mundësuar t'i japim përgjigje pyetjeve të hulumtimit që lidhen me ndikimin e lojës ‘Basket me thyesa’ në përmirësimin e arritjeve të nxënësve në qëndrimet e tyre për lëndën e matematikës. Hulumtimi është realizuar me 27 nxënës në klasën e pestë të shkollës “Naim Frashëri” në Prishtinë. Të gjithë nxënësit e klasës u janë nënshtruar paratestit dhe pas intervenimit u realizua pastesti dhe pyetësori për qëndrimet. Rezultatet e hulumtimit treguan se ka një përmirësim të dukshëm në arritjet e nxënësve në klasën ku u intervenua me lojën ‘Basket me thyesa’. Po ashtu hulumtimi tregon se loja ka ndikuar pozitivisht edhe në qëndrimet e nxënësve për thyesat, numrat dhjetorë dhe për matematikën.

Fjalët kyçe: Basket me thyesa, thyesat, numrat dhjetorë, të mësuarit përmes lojë.

VËSHTIRËSIT E ZGJIDHJES SË PROBLEMEVE KONTEKSTUALE NGA GJEOMETRIA. ANALIZË E GABIMEVE TË NXËNËSVE

Blerta Babatinca Xhemajli, *Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Zgjidhja e problemeve kontekstuale është një nga proceset më të rëndësishme në zhvillimin e të menduarit matematikor. Problemet e tilla kontekstuale u mundësojnë nxënësve ndërlidhjen e realitetit me matematikën, lidhjen e situatave problemore me përvojat e tyre dhe përdorimin e procedurave formale dhe atyre joformale gjatë procesit të zgjidhjes. Megjithatë, puna me probleme kontekstuale shpeshherë është sfiduese për nxënësit. Ky hulumtim trajton punën e nxënësve gjatë zgjidhjes së problemeve kontekstuale. Për më tepër qëllimi i punimit është që të shqyrtojë gabimet më të shpeshta që bëjnë nxënësit në zgjidhjen e problemeve kontekstuale të gjeometrisë në të cilat konteksi përkon me jetën e përditshme. Gjithashtu në këtë punim shqyrtohen vështirësitë që hasin nxënësit në zgjidhjen e problemeve kontekstuale në bazë të njohurive, duke përfshirë këtu njohuritë për fakte, njohuritë konceptuale dhe njohuritë procedurale. Hulumtimi është bazuar në metodën përshkruese dhe kualitative jo-eksperimentale, kurse instrumenti i hulumtimit është testi me probleme kontekstuale. Mostra e këtij hulumtimi përbëhet nga 60 nxënës të shkollës së mesme të lartë, gjimnazit “Aleksandër Xhuvani” në Podujevë. Nxënësit pjesëmarrës në studim janë nxënës të klasëve të njëmbëdhjeta të drejtimit të shkencave të natyrës. Nga analizimi i të dhënave rezultoi se gabimet më të shpeshta që bëjnë nxënësit gjatë zgjidhjes së problemeve kontekstuale nga gjeometria janë gabime në transformimin e problemit kontekstual në problem matematikor, gabime në kuptueshmëri dhe gabime në aftësitë procedurale. Kurse, më të pakta rezultuan gabimet në interpretimin e zgjidhjes në kontekstin real. Nga ana tjetër, në aspektin e njohurive faktike, konceptuale dhe procedurale rezultoi që nxënësit hasin më shumë vështirësi në të kuptuarit konceptual, pasuar nga vështirësitë në të kuptuarit procedural dhe në fund vështirësi në njohuritë faktike.

Fjalët kyçe: zgjidhja e problemeve, problemet kontekstuale, vështirësitë, gabimet e nxënësve.

RISHIKIM SISTEMATIK: NDIKIMI I PRAKTIKAVE DHE STRATEGJIVE TË MËSIMDHËNIES NË ARRITJET MATEMATIKORE TË NXËNËSVE NË VLERËSIMIN PISA

Arijeta Hulaj & Eda Vula, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Në këtë hulumtim është bërë një rishikim sistematik i ndikimit të praktikave dhe strategjive të mësimdhënies në arritjet matematikore të nxënësve në vlerësimin PISA. Me pjesëmarrjen e Kosovës në PISA që nga viti 2015, kuptimi i faktorëve që ndikojnë në suksesin e nxënësve, veçanërisht metodologjitë e mësimdhënies, është bërë parësor. Hulumtimi ka mbledhur të dhëna nga 38 artikuj, që kanë shqyrtuar korrelacionin midis strategjive që përdorin mësimdhënësit, praktikave mësimore dhe performancës së nxënësve në matematikë në shtetet pjesëmarrëse në PISA. Përzgjedhja e mostrës është bërë sipas kriterëve: të jenë të publikuara në anglisht ose në shqip, të jenë të publikuar nga viti 2000 deri në vitin 2023, të shqyrtojnë arsyet dhe faktorë që ndikojnë në performancën matematikore në PISA, të kenë analizuar rezultatet e matematikës nga cilido vit i mbajtjes së vlerësimit PISA që nga viti 2000 deri në vitin 2018, të përfshijnë të dhëna nga burime të tjera, por të dhënat nga PISA të jenë analizuar në mënyrë të veçantë. Artikujt konceptual ose teorik që nuk analizojnë të dhënat e PISA janë përjashtuar. Të gjeturat e artikujve janë ekstraktuar dhe sintetizuar në programin softuerik ATLAS.ti që lejon studiuesit të menaxhojnë, analizojnë dhe vizualizojnë të dhënat dhe dokumentet cilësore në mënyrë sistematike dhe individuale. Gjetjet kryesore nxjerrin në pah ndikimin e motivimit të mësimdhënësve dhe nxënësve, përdorimit të vlerësimit formativ dhe informatave kthyesë, strategjive të të nxënësve në bashkëpunim dhe integritet të teknologjisë në klasë në arritjet matematikore të nxënësve. Për më tepër, studimi zbulon rëndësinë e zhvillimit profesional për mësimdhënësit në rritjen e rezultateve të të nxënësve në sisteme të ndryshme arsimore në të cilin është mbajtur vlerësimi PISA. Ndërsa, prania e thjeshtë e teknologjisë në klasa, sipas studimeve të shqyrtuara nuk paraqet një faktor të rëndësishëm. Megjithatë, sipas rekomandimeve nga autorë të artikujve të shqyrtuar, integrimi efektiv i tij në procesin mësimor është thelbësor.

Fjalët kyçe: arritjet matematikore, PISA, praktikat e mësimdhënies, rishikim sistematik, strategjitë e mësimdhënies.

PIKËPAMJET E MËSIMDHËNËSVE NË SHËRBIM PËR CILËSINË E PROGRAMEVE PËR PËRGATITJEN E MËSIMDHËNËSVE

Filloreta Hyseni, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Cilësia e programeve në arsimin e lartë është thelbësore duke luajtur rol kyç në formimin profesional. Sipas studimeve cilësia, ruajtja dhe siguri i saj janë temat kryesore të studiuesve dhe universiteteve, sidomos për cilësinë e fakulteteve të edukimit duke qenë se konsiderohet të jetë ndër hallkat më të rëndësishme në zhvillimin dhe emancipimin e shoqërisë. Në anën tjetër informatat kthyes nga studentet dhe mësimit janë ndër elementet fundamentale në përmirësimin, ruajtjen dhe sigurimin e cilësisë në arsimin e lartë. Prandaj, qëllimi i këtij hulumtimi është përcaktimi i pikëpamjeve të mësimit në shërbim për cilësinë e programeve të ofruara nga Fakulteti i Edukimit, të identifikoj se sa iu ofron Fakulteti i Edukimit shkathtësit të nevojshme për punën e tyre si mësimit dhe të krahasoj dallimet në pikëpamjet e mësimit në shërbim, të diplomuar nga viti 2018 e tutje në Fakultetin e Edukimit në Prishtinë dhe atyre në Mitrovicë. Qasja kërkimore e këtij hulumtimi do të jetë kuantitative, popullacioni i pa caktuar, ndërsa kampioni i qëllimshëm jo probabilitar përfshinë 150 mësimit në shërbim të ciklit të ulët, 75 mësimit nga Fakulteti i Edukimit në Prishtinë dhe 75 mësimit nga Fakulteti i Edukimit në Mitrovicë, të diplomuar nga viti 2018 e tutje. Instrumenti i këtij hulumtimi do të jetë pyetësi Servqual (Harris, 2024) i cili do të përshtatet me nevojat e hulumtimit. Ky pyetësor do të përbëhet nga 20 pyetje, 3 pyetjet e para janë deskriptive me të dhëna demografike, ndërsa pyetjet tjera do të jenë gjysëm të strukturuar. Instrumenti fillimisht do të pilotohet me 10 mësimit. Pas mbledhjes së të dhënave ato do të sistemohen dhe analizohen në programin SPSS (Paketa Statistikore për Shkenca Sociale), do të bëhen analiza përshkruese, analiza e regresionit linear, si dhe dallimet ndërmjet grupeve përmes T-testit. Rezultatet e pritshme të hulumtimit janë përcaktimi i pikëpamjeve të mësimit në shërbim për cilësinë e programeve të ofruara nga Fakulteti i Edukimit, identifikimi i shkathtësive të përfituara gjatë studimeve dhe krahasimi i pikëpamjeve të mësimit të diplomuar në Fakultetin e Edukimit në Prishtinë dhe atyre në Mitrovicë.

Fjalët kyçe: Pikëpamje, mësimit, programe, Fakulteti i Edukimit, cilësi.

ROLI I MËSIMDHËNËSIT MENTOR NË FORMËSIMIN E IDENTITETIT PROFESIONAL

Valeria Kola, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Formimi i identitetit profesional te studentët praktikantë paraqet një sfidë para vetës ku rol të vecantë në formësimin e tij luan mësimsdhënësi mentor. Qëllimi i këtij studimi është të përqendrohet në rolin e mësimsdhënësit mentor në formimin e identitetit profesional të studentëve praktikantë. Identiteti profesional është një koncept i rëndësishëm në zhvillimin e karrierës së individëve, kuptimi dhe formimi i tij kanë ndikim të thellë në të ardhmen e tyre profesionale. Hulumtimi është realizuar me metodën cilësore (kualitative). Mostra e hulumtimit përbëhet nga 10 mësimsdhënës mentor dhe 10 studentë praktikantë (të vitit të fundit të studimeve) të Universitetit të Edukimit “Hasan Prishtina”. Instrumenti matës është intervista gjysmë e strukturuar, ku për analizën e të dhënave është përdorur metoda tematike për të identifikuar temat e përbashkëta dhe mënyrën se si mësimsdhënësit mentor ndikojnë në formimin e identitetit profesional të studentëve praktikantë. Rezultatet e këtij studimi tregojnë se mësimsdhënësit mentor kanë një rol të rëndësishëm në ndihmën e studentëve praktikantë në zhvillimin e identitetit profesional. Për më tepër, ndikimi i mësimsdhënësve mentorë në identitetin profesional të studentëve praktikantë varet nga aftësitë e tyre në komunikim dhe ndërveprim me studentët, si dhe nga struktura e programit mentorues. Përfundimet kryesore të këtij studimi përfshijnë rekomandime për përmirësimin e programit mentorues dhe për zhvillimin e aftësive të mësimsdhënësit mentor në komunikim dhe ndërveprim me studentët praktikantë.

Fjalët kyçe: mësimsdhënës mentor, student praktikantë, identiteti profesional.

PËRVOJA E MËSIMDHËNËSVE NË MENAXHIMIN E SITUATAVE ME NXËNËSA PROBLEMATIK

Arditë Cakiqi & Albina Beqiri, *Fakulteti i Psikologjisë, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Profesioni i mësimdhënësit ka të bëjë me zhvillimin edukativo-arsimor të gjeneratave pasardhëse dhe si i tillë ka përgjegjësi për formimin e një edukate shembullore, dhe zhvillimin e njohurive akademike të nxënësve. Qëllimi i këtij studimi ka të bëjë me eksplorimin e gjerë të përvojave të mësimdhënësve në ballafaqimin e situatave me nxënës me sjellje problematike të cilat janë definuar si: ikja nga ora, zhurma në klasë, posedimi i narkotikëve dhe armëve të ftofta, gjuha fyese dhe dhuna fizike. Hulumtimi ka përdorur metodën kualitative, ku mbledhja e të dhënave është bërë me anë të intervistave të gjysmëstrukturuara me tetë mësimdhënës të shkollave fillore të mesme të ulëta që janë intervistuar në ambientet shkollore. Të gjeturat e hulumtimit tregojnë mveshjen e roleve të shumta të mësimdhënësve dhe motivimin që ata shprehin për kryerjen e profesionit të tyre. Rëndësi të madhe i kushtohet edhe ndërveprimet dhe afërsisë me nxënës, dhe kjo ka treguar se ka një rol të rëndësishëm në formimin e sjelljes ppozitive të nxënësve. Hulumtimi ka theksuar gjithashtu edhe rolin e drejtorisë dhe prindit në menaxhimin e sjelljeve problematike dhe rëndësia e psikologut shkollor për ballafaqimin me sjellje problematike. Si përfundim, hulumtimi ka eksploruar kapacitetet dhe barrierat në të cilat mësimdhënësit i kanë hasur përgjatë eksperiencave të tyre me menaxhimin e sjelljeve problematike. Hulumtimi thekson se për një ndryshim të sjelljes së nxënësve, është shumë e rëndësishme bashkëpunimi i prindërve me mësimdhënësin dhe prezencën e psikologëve shkollor në institucionet përkatëse.

Fjalët kyçe: Mësimdhënësit, Nxënësit problematik, Strategjitë ballafaquese, Drejtorja, Prindërit, Psikologu.

PËRVOJA E STUDENTËVE DJEM NË AKTIVITETET EKSTRA-KURRIKULARE

Diarta Metolli & Donarta Uka, *Fakulteti i Psikologjisë, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Aktivitetet ekstra-kurrikulare janë mënyra më e dobishme për shfrytëzimin e kohës së lirë, në mënyrë të strukturuar gjatë adoleshencës. Përpos që koha shfrytëzohet dobishëm, të angazhuarit mbahen larg nga sjelljet delikente dhe dukuritë negative. Studimi ynë ka qëllim të ekzaminoj eksperiencën e studentëve djem, gjatë angazhimit në aktivitete ekstra-kurrikulare. Duke shfrytëzuar metodën kualitative, ne kemi intervistuar tetë djem student nga Kosova, ku kemi eksploruar detajisht eksperiencën e tyre. Nga ky eksplorim ne kemi gjetur se studentët më së shumti qasen në aktivitete ekstra-kurrikulare përmes lajmërimeve dhe iniciativave brenda shkollës. Motivi i tyre kryesorë është vetë-avancimi, plotësimi i zbrazëtive personale e profesionale dhe dëshira për të kontribuar në komunitet. Ne poashtu kemi identifikuar përparësitë e të marrurit pjesë në aktivitete jashtë shkollore ku këtu përfshihen: zhvillimi i shkathtësive, socializimi dhe ngritja në hierarkinë e roleve. Një vështirësi që e ka rezultuar nga ky hulumtim ka qenë ajo e menaxhimit të kohës. Këto rezultate tregojnë se si aktivitetet ekstra-kurrikulare ndihmojnë në zhvillimin psiko-social të adoleshentëve dhe avancimin profesional të pjesëmarrësve, duke i mbajtur larg dukurive negative.

Fjalët kyçe: Aktivitete ekstrakurrikulare, djemet, shkathtësitë, koha e lire, menaxhimi i kohës.

KOSOVA INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATIONAL
RESEARCH

NDËRLIDHJA E VETË-EFIKASITETIT TË MËSIMDHËNËSIT ME PERFORMANCËN E PËRGJITHSHME TË KLASËS NË SHKOLLËN FILLORE

Albulenë Shaqiri & Blerina Çibukçiu, *Kopshti "Hare", Prishtinë & Kopshti "Fole", Prishtinë, Kosovë*

Vetë-efikasiteti i mësimitdhënësit është një aspekt kyç që ndikon në performancën e nxënësve gjatë procesit mësimor. Objektivi i këtij studimi ishte që të përcaktojë lidhjen e vetë-efikasitetit të mësimitdhënësit me performancën e përgjithshme të klasës në shkollat fillore në komunën e Vushtrisë. Metodologjia kuantitative u përdorë për mbledhjen e të dhënave. Metodologjia e këtij studimi përfshin dy hapa të rëndësishëm të cilët trajtojnë mënyrën se si u mbledhën dhe analizuan të dhënat. Mbledhja e të dhënave u bë përmes dy instrumente të ndryshme. Për të vlerësuar vetë-efikasitetin e mësimitdhënësve, u përdor pyetësori "Teacher Self-Efficacy Scale" nga Bandura (1997), i përkthyer dhe përshtatur në gjuhën shqipe, ndërsa për të vlerësuar performancën e mësimitdhënësve, u realizua vëzhgimi objektiv përmes instrumentit standardizuar "The Classroom Assessment Scoring System". Studimi u krye në katër shkolla fillore në Vushtrri, me 20 mësimitdhënës dhe klasat përkatëse të tyre të ciklit I deri V. Analiza e të dhënave u bë përmes programit SPSS, duke përfshirë analizën e korrelacionit dhe regresionit. Rezultatet treguan një ndërlidhje të forte signifikante $p < 0.001$ mes vetë-efikasitetit të mësimitdhënësve dhe performancës së përgjithshme të nxënësve në klasë. Ky studim kontribuon në kuptimin e rëndësishëm të vetë-efikasitetit të mësimitdhënësit për performancën e përgjithshme të klasës në kontekstin e shkollës fillore.

Fjalët kyçe: vetë-efikasitet, mësimitdhënës, performancë akademike e klasës, shkollë fillore.

FOKUSI NË ZHVILLIM TË KOMPETENCAVE: A MUND TË ORGANIZOHET LËNDË PA VLERËSIM TË STUDENTËVE?

Xhavit Rexhaj, Kolegji AAB, Kosovë

Sot jemi dëshmitarë që elementi kryesor, i cili përcakton në mënyrë thelbësore ndërveprimin në relacionin mësimdhënës – student, është nota, respektivisht vlerësimi i studentit nga ana e mësimdhënësit. Një kundrim i këtillë i notës dhe vlerësimit e ka ngarkuar tej mase këtë relacion dhe për pasojë, rregullisht, e ka zhvendosur procesin e zhvillimit dhe të ndërtimit të dijes, aftësive, e kompetencave të studentëve në plan të dytë. Në anën tjetër, nota është parë dhe vazhdon të shihet si burim pushteti dhe arbitër i ndërveprimit në relacionin student – mësimdhënës, duke u dhënë mësimdhënësve përparësi në komunikim, por edhe zotësi shpesh të paqena intelektuale, profesionale e shkencore. Gjatë semestrit dimëror 2023/2024 me studentët e nivelit mastër të gjuhës angleze të Kolegjit AAB kemi organizuar një kurs (Strategji të përvetësimit të gjuhëve të huaja) në të cilin vlerësimi i studentit nuk e ka determinuar edhe raportin e ndërveprimit mësimdhënës - student. Me fjalë të tjera, kemi organizuar një kurs në të cilin studentët kanë vendosur në fillim të kursit nëse do të vlerësohen me vetëvlerësim, me notë mesatare nga lëndët e tjera, apo në mënyrën tradicionale (duke zgjedhur nga disa forma të vlerësimit nga mësimdhënësi). Studentët me zgjedhje të lirë janë ndarë në dy grupe: grupi eksperimental – vlerësimi jotradicional dhe grupi kontrollues – vlerësimi tradicional. Të dyja grupet kanë vijuar të njëjtin kurs, të njëjtat përmbajtje dhe të njëjtat detyra, ka dalluar vetëm forma e vlerësimit. Studentët më të suksesshëm në fund të kursit kanë fituar të drejtën që t'i shtrohen një testi për certifikim si Këshilltar për përvetësimin e gjuhëve të huaja. Rezultatet në fund të hulumtimit kanë dalë të jenë shumë inkurajuese për mua si mësimdhënës: studentët janë shumë më objektiv në vetëvlerësim duke e refuzuar hipotezën fillestare të hulumtimit se ‘gjatë procesit të vetëvlerësimit studentët do të shpërblejnë vetën në mënyrë arbitrare’. Njëkohësisht, edhe grupi me notë mesatare nga lëndët e tjera të atij semestri i kanë kryer dhe tejkaluar të gjitha obligimet e kërkuara në silabusin e lëndës për formimin e notës. Në përfundim, gjetjet e këtij hulumtimi në veprim mund të shërbejnë për të inkurajuar mësimdhënësit e tjerë që të shmangim fokusin e tepruar në notë dhe të përqendrohen më shumë në zhvillimin e ndërtimin e kompetencave.

IMPLEMENTIMI I TEKNIKAVE TË DICIPLINËS POZITIVE NË PRAKTIKAT E EDUKATOREVE DREJT RRITJES SË EMPATISË TEK FËMIJËT

Ardiana Ajeti & Morea Shehu, Institucioni Parashkollor “Shkronjat”, Prishtinë, Kosovë

Ky prezantim eksploron zbatimin dhe efektivitetin e ndërhyrjeve që synojnë nxitjen e empatisë, ndarjes së lodrave dhe sjelljes zëvendësuese të fëmijët brenda mjedisit të kopshtit. Duke njohur rolin vendimtar të zhvillimit social dhe emocional, veçanërisht në fëmijërinë e hershme, kërkimi ynë fokusohet në strategji praktike për të kultivuar këto tipare thelbësore. Pjesë kyçe konsiderohet instalimi i një mendësie të re e cila duhet të ndikoj në mënyrën se si e shohim edukimin në fëmijërinë e hershme dhe si e trajtojmë atë në përgjithësi duke tentuar që gjithnjë e më shumë të zëvendësohen teknikat e punës së edukimit tradicional me ato të diciplinës pozitive dhe gjithashtu lehtësimin e aplikimit të kurrikulës 0-6. Temat kryesore që do dalin nga prezantimi përfshijnë rëndësinë e modelimit të sjelljeve empatike nga edukatorët dhe kujdestarët, vlerën e krijimit të një mjedisi mbështetës dhe gjithëpërfshirës dhe rolin e strategjive të përforcimit pozitiv në nxitjen e ndryshimeve të sjelljes. Rezultatet këtij prezantimi janë intervenimet e pesë (5) fëmijëve të grupmoshës 0-3 vjeçare. Me anë të vetëraportimit të edukatoreve të klasës/kopshtit dhe të prindërve këto teknika tregojnë përmirësime në ndjeshmëri midis fëmijëve pjesëmarrës duke zgjeruar spektrin e sjelljeve pro sociale dhe një gatishmëri më të madhe për t'u përfshirë në lojëra bashkëpunuese.

Fjalët kyçe: fëmijë, empatia, ndarja e lodrave, sjellje.

ANALIZIMI I PROCESIT TË KALIMIT NGA DHOMA BURIMORE NË KLASË TË RREGULLT

Arlinda Hasani, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Shpërbërja e klasave të bashkangjitura në dhoma burimore është e paraparë me ligj në vitin 2014. Lidhur me këtë, që nga viti 2014 ka filluar mbyllja e klasave të bashkangjitura dhe hapja e dhomave burimore. Kështu, nxënësit me nevoja të veçanta janë pjesë e klasave të rregullta, por mbajnë edhe orë plotësuese sipas nevojës në dhoma burimore. Pra, kalojnë disa herë gjatë javës nga klasa e rregullt në dhoma burimore. Prandaj, objekt studimi në këtë hulumtim është analizimi i procesit të kalimit të nxënësve nga dhoma burimore në klasë të rregullta. Kështu, termi dhomë burimore i referohet klasave, në të cilat ofrohen shërbime mbështetëse për nxënësit me nevoja të veçanta arsimore të përfshira në klasë të rregullta brenda shkollës. Duke përdorur qasjen cilësore dhe dizajnin studim rasti ky studim udhëhiqet nga këto pyetje: Cilat janë praktikatat aktuale të kalimit të nxënësve nga dhoma burimore në klasë të rregullta?, Cilat janë sfidat e kalimit të nxënësve nga dhoma burimore në klasë të rregullta? dhe Cilat janë parakushtet e një procesi të suksesshëm të kalimit të nxënësve nga dhoma burimore në klasë të rregullta? Mbledhja e të dhënave është bërë me intervista gjysmë të strukturuar. Intervistat janë realizuar me drejtorët e shkollave, prindërit, mësueset mbështetëse dhe psikologët e tri shkollave të përzgjedhura si model për shkollat e tjera me dhoma burimore funksionale. Për përzgjedhjen e shkollave si model është përdorur mostra e qëllimshme, ku janë përzgjedhur qëllimisht tri shkolla me dhoma burimore funksionale, si: Shkolla fillore dhe e mesme e ulët “Ali Kelmendi”, “Musa Zajmi” dhe “Zekeria Rexha”. Pjesëmarrja në këtë studim ishte vullnetare. Në bazë të rezultateve kryesore arrijmë në përfundim se kalimi i nxënësve nga dhoma burimore në klasë të rregullta ndjek disa praktika, faktorë kryesor dhe parakushte për realizimin e këtij procesi, si: vlerësimi i nevojave të nxënësve me nevoja të veçanta, mbështetja e të gjithë nxënësve, krijimi i një rrjeti të bashkëpunimit, sigurimi i infrastrukturës, trajnimi i mësimeve dhe i prindërve. Të dhënat e këtij hulumtimi kanë dëshmuar edhe për ndikimin pozitiv në performancën akademike dhe socializimin e nxënësve duke kontribuar edhe në fitimin e vetëbesimit dhe mësimin përmes modelimit.

Fjalët kyçe: Dhoma burimore, klasa të rregullta, model, proces i suksesshëm.

ZHVILLIMI PROFESIONAL ME BAZË NË SHKOLLË - NJË NGA FORMAT MË PRODUKTIVE TË ZHVILLIMIT PROFESIONAL TË MËSIMDHËNËSVE NË SHËRBIM

Hajrije Devetaku, *Kolegji UBT, Prishtinë, Kosovë*

Praktikat e Zhvillimit Profesional të Mësimdhënësve me bazë në shkollë vlerësohen si ndër praktikat më të mira përmes të cilave zhvillohen mësimdhënësit në kontinuitet. Këto praktika burojnë nga iniciativat e shkollës si dhe nga vetë mësimdhënësit, bazuar në përvojat, sfidat dhe në nevojat e mësimdhënësve për zhvillim, duke shfrytëzuar kapacitetet e brendshme të shkollës. Qëllimi i hulumtimit është pasqyrimi i praktikave të mira të zhvillimit profesional të mësimdhënësve me bazë në shkollë dhe fuqizimi i formave të tilla të zhvillimit profesional në shkollat e Arsimit Parauniversitar të Republikës së Kosovës. Metodologjia e hulumtimit është e kombinuar, janë zbatuar metodat sasiore dhe cilësore, përmes anketës me mësimdhënës të arsimit parauniversitar dhe përmes Fokus grupit me ekspertë të arsimit. Gjetjet e hulumtimit sjellin argumente se praktikat e zhvillimit profesional me bazë në shkollë janë më frytdhënëse, më të qëndrueshme si dhe bazohen në kërkesat dhe në nevojat e mësimdhënësve për zhvillim profesional. Gjithashtu, të dhënat e hulumtimit tregojnë se format e zhvillimit profesional ndërliken me rritjen e bashkëpunimit në mes të mësimdhënësve, fokusohen në ndarjen e përvojave, në metodologji të mësimdhënies dhe mësimnxënies, në krijimin e materialeve mësimore për punën me nxënës, në trajtimin e temave dhe problemeve që ndërliken me procesin mësimor në nivel të shkollës, në planifikimin e aktiviteteve mësimore, në format e mësimdhënies kreative dhe atraktive, në dëshirat, kërkesat dhe nevojat e nxënësve, në vetëvlerësim dhe vetëreflektim. Mbi të gjitha, këto praktika ndikojnë në rritjen e performances së punës së mësimdhënësve dhe në rezultatet e arritshmërisë së nxënësve, në krijimin e kulturës së shkollës dhe të mësimdhënësve për vetëzhvillim, në lehtësimin e procesit mësimor, eliminimin e problemeve dhe vëshirësive, duke e bërë shkollën një vend më të dashur dhe më miqësor për nxënësit dhe komunitetin e shkollës.

Fjalët kyçe: zhvillim profesional, vetëzhvillim, qasje kreative, qasje hulumtuese, bashkëpunim.

PERCEPTIMET E MËSIMDHËNËSVE DHE NXËNËSVE PËR APLIKIMIN E MËSIMDHËNIES SË DIFERENCUAR NË SHKOLLAT FILLORE NË KOSOVË

Dijellza Hasani, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Mësimdhënia e diferencuar është një aspekt shumë i rëndësishëm i mësimdhënies i cili mund të quhet edhe "çelësi" i arritjes së të gjithë nxënësve. Bazuar në Kornizën Kurrikulare të Kosovës, mësimdhënia e diferencuar nënkupton krijimin e programeve dhe materialeve të shumëfishta ashtu që nxënësit me aftësi, interesa apo nevoja të ndryshme mësimore të përjetojnë në mënyrë të barabartë rrugët e duhura për të absorbuar, përdorur, zhvilluar dhe prezantuar konceptet si pjesë e procesit mësimor të përditshëm. Studimi ka dy qëllime kryesore. Qëllimi i parë është të shqyrtojmë perceptimet e mësimdhënësve dhe nxënësve lidhur mënyrën e aplikimit të mësimdhënies së diferencuar në klasë dhe qëllimi i dytë është të njihemi nga afër me strategjitë dhe teknikat mësimore që mësimdhënësit i përdorin në individualizimin e mësimit dhe sa ata kanë nevojë për formimin e tyre profesional në këtë aspekt të mësimdhënies. Hulumtimi u realizua në shkollat e komunës së Prishtinës, përkatësisht në klasat e pesta në dy shkolla publike dhe në dy shkolla private. Metoda e hulumtimit është sasiore. Për mbledhjen e të dhënave u përdorën dy lloje të pyetësorëve. Pyetësi për mësimdhënës i cili u realizua me N=9 mësues/e, të shkollave publike dhe N=9 mësues/e të shkollave private. Si dhe pyetësi për nxënës, i cili u realizua me N=20 nxënës të shkollave publike dhe N=20 nxënës të shkollave private. Rezultatet nxorën në pah fillimisht mungesën e njohurive të disa mësimdhënësve lidhur me nocionin "mësimdhënie e diferencuar", por megjithatë ata përdornin disa strategji për aplikimin e mësimit të diferencuar brenda klasave të tyre dhe u cilësuan si mjaft efektive dhe rezultatdhënëse. U pa që nevoja për përgatitje profesionale të mësimdhënësve në këtë aspekt është shumë e madhe dhe e domosdoshme. Kurse perceptimet e nxënësve treguan që në procesin mësimor të përditshëm ata punonin në forma të ndryshme dhe se nuk e pëlqenin shumë punën individuale si njëra nga format më të shpeshta të zbatimit të mësimdhënies së diferencuar.

Fjalët kyçe: mësimdhënie e diferencuar, individualizim, zbatim.

ANALIZË E SHTRIMIT TË PROBLEMEVE MATEMATIKORE NGA MËSIMDHËNËSIT PARA SHËRBIMIT PËR NXËNËSIT E NIVELIT FILLOR

Arsa Pruthi, Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë

Shtrimi i problemeve dhe zgjidhja e problemeve janë shkathtësi të ndërlidhura mes vete dhe luajnë një rol të rëndësishëm në zhvillimin e të kuptuarit konceptual në matematikë. Meqë, mësimitdhënësit para shërbimit luajnë një rol vendimtar në zhvillimin e këtyre shkathtësive të nxënësit, duke filluar që në edukimin fillor, është shumë e rëndësishme që ata vetë të jenë të përgatitur dhe të zotërojnë shkathtësitë për shtrimin dhe zgjidhjen e problemeve në matematikë.

Ky hulumtim përshkruet jo-eksperimental me qasje cilësore ka për qëllim shqyrtimin e shkathtësive të mësimitdhënësve para shërbimit për të shtruar probleme matematikore qoftë në situatën e lirë, të gjysmë-strukturuar apo situatën e lirë në të cilën përcaktohet ambienti i një parku lojërash ku hipotetizohet do të zhvillohet problemi matematikor.

Në këtë hulumtim përfshihen 82 mësimitdhënës para shërbimit, studentë të vitit të fundit të nivelit bachelor të Fakultetit Të Edukimit pranë Universitetit të Prishtinës “Hasan Prishtina”. Përmes zhvillimit të një pyetësori u mblodhën gjithsej 233 probleme të shtruara dhe 164 përgjigje nga pyetjet e hapura.

Rezultatet e studimit tregojnë që mësimitdhënësit para shërbimit zotërojnë shkathtësi të shkëlqyeshme në formulimin problemeve matematikore në aspektin e qartësisë së tekstit, përputhjes me parimet matematikore dhe hartimit të problemeve gjysmë-reale. Ndërkaq, aspektet në të cilat ka hapësirë për përmirësim janë shkathtësitë e shtrimit të problemeve që kanë më shumë se një zgjidhje, që i takojnë kontekstit real, apo që janë probleme hetimore. Mësimitdhënësit para shërbimit i kushtojnë vëmendje qartësisë së tekstit, kontekstit nga jeta e përditshme dhe njohuritë paraprake të nxënësve. Një tjetër përfundim i rëndësishëm është se ambienti që mësimitdhënësit supozojnë të zhvillojnë një problem matematikor ndikon në karakteristikat e problemit matematikor. Gjetjet e studimit kontribuojnë në të kuptuarit e zotërimit të shkathtësive të mësimitdhënësve para shërbimit në shtrimin e problemeve, që mund të përdoren si bazë për zhvillimin e hulumtimeve në vijim apo për të përmirësuar strategjitë pedagogjike që rrisin shkathtësitë në shtrimin dhe zgjidhjen e problemeve.

Fjalët kyçe: Shtrimi i problemit, zgjidhja e problemit, shkathtësitë e mësimitdhënësve.

QËNDRIMET E MËSUESVE TË NIVELIT FILLOR I-V PËR INTEGRIMIN NDËRDISIPLINOR TË TEKNOLOGJISË NË PUNËN E TYRE ME NXËNËS GJATË PROCESIT MËSIMOR

Sebahate Sopjani & Arbresha Beka, *Shfmu "Daut Bogujevci" & Shfmu "Naim Frasheri"*

Teknologjia e informacionit dhe e komunikimit ndihmon mësuesit në kërkesat globale për të zëvendësuar metodat tradicionale të mësimdhënies me metoda të reja dhe të përditësuara. Në vendin tonë TIK-u konsiderohet si një nga elementët kryesorë në transformimin e vendit drejt zhvillimit të ardhshëm. Në KKK, arsimit në Kosovë u ofron studentëve kushte për zhvillimin maksimal të potencialit të tyre dhe përdorimin efektiv të teknologjisë gjatë mësimin të tyre. Në këtë kontekst, ky dokument vë në dukje rëndësinë e mësimdhënies dhe të nxënës bazuar në një nga qëllimet e arsimit, zhvillimin e sipërmarrjes dhe përdorimin e teknologjisë për zhvillim të qëndrueshëm. Ky hulumtim synon të identifikojë dhe përshkruajë qëndrimet e mësuesve të nivelit fillor 1-V në lidhje me integrimin ndërdisiplinor të teknologjisë gjatë punës së tyre në procesin mësimor. Metoda e hulumtimit e përdorur për këtë hulumtim është sasore. Pyetësorët për mësuesit e arsimit fillor të ciklit të ulët të të dy gjinive përdoren si instrumente kërkimore. Mostra për mësimdhënës gjatë anketës ishte e rastësishme dhe përfshinte të gjitha rajonet e Kosovës nga shkollat fillore publike, ato rurale dhe urbane. Anketa është për 300 mësues. Të dhënat e këtij hulumtimi sasior janë analizuar duke përdorur softuerin SPSS. Rezultatet e këtij hulumtimi tregojnë se integrimi i TIK-ut me lëndët e tjera është një vlerë e shtuar për mësuesit gjatë mësimdhënies dhe ofron një qasje të re në këtë proces, ku nxënësi zhvillon kompetencat e tij; Përgatitja e mirëpajisur e mësuesve me mjete dhe pajisje TIK është një nga faktorët kryesorë për suksesin e mësimdhënies dhe të nxënës të bazuar në teknologji dhe se programet e trajnimit të zhvillimit profesional për mësuesit luajnë një rol kyç në përmirësimin e të nxënës cilësor të nxënësve. Rekomandim: Për të adresuar perceptimet e mësuesve për integrimin e TIK-ut, është thelbësore të zbatohet një program zhvillimi profesional i synuar i përshtatur me nevojat e tyre specifike dhe niveleve të komfortit me teknologjinë, duke përdorur TIK-un në mënyrë të përshtatshme.

Fjalë kyçe: Integrimi i TIK-ut me lëndët e tjera; mësimdhënie dhe mësimnxënie; efektiviteti i teknologjisë; arsimimi.

META-ANALIZË: NDIKIMI I EDUKIMIT STEM NË ARRITJET NË MATEMATIKË DHE NË MOTIVIMIN E NXËNËSVE PËR DISIPLINAT STEM

Era Osmanaj & Eda Vula, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Edukimi STEM paraqet një qasje të re dhe inovative në fushën e edukimit që u ofron nxënësve mundësi për angazhim dhe të nxënësve ndërdisiplinor. Në një epokë ku edukimi STEM po merr vëmendje të shtuar, është e rëndësishme që hulumtuesit, specialistët e fushës arsimore dhe mësuesit të kuptojnë efektet e tij në arritjet akademike të nxënësve dhe motivimin e tyre. Kjo meta-analizë shqyrton pikërisht ndikimin e edukimit STEM në arritjet e nxënësve në matematikë dhe motivimin e tyre për disiplinat STEM bazuar në rezultatet e literaturës ekzistuese. Kriteret për përfshirjen e literaturës në meta-analizë ishin: të botuara ndërmjet viteve 2005-2024, të jenë hulumtime empirike që masin efektin e edukimit STEM në arritjet në matematikë apo për ndikimin në motivimin për disiplinat e STEM, mostër të jenë nxënës të shkollës së mesme të ulët dhe artikujt të jenë në gjuhën angleze. Pas procesit të kërkimit sistematik të literaturës nga gjithsej 434 artikuj, në bazë të kriterëve të përfshirjes dhe përjashtimit gjithsej u shqyrtuan 25 artikuj. Analiza e 15 artikujve për arritje me një total prej 28 madhësi efektsh rezultoi në madhësinë mesatare të efektit $g=0.440$ që tregon se edukimi STEM ka një ndikim pozitiv mesatar në arritjet e nxënësve në matematikë. Për variablen e motivimit nga 11 artikujt e shqyrtuar me një total prej 15 madhësi efektsh u gjetë madhësia mesatare efektsh $g=0.216$, rezultat që sugjeron se edukimi STEM ka një efekt të vogël pozitiv në motivimin e nxënësve për disiplinat STEM. Pas një analize të këtyre rezultateve, vlerësohet se edukimi STEM ka potencialin për të ndikuar pozitivisht në arritjet akademike për fushën e matematikës dhe motivimin e nxënësve për disiplinat e STEM. Në fund janë diskutuar disa kufizime dhe implikimet e studimit.

Fjalët kyçe: arritje, edukimi STEM, meta-analizë, motivim.

ROLI DHE PERCEPTIMET E MËSIMDHËNËSVE PËR PËRDORIMIN E TEKNOLOGJISË NË MËSIMIN E MATEMATIKËS

Dasara Sylejmani, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Teknologjia e informacionit dhe e komunikimit mund ta bëjë shkollën më efikase dhe produktive, duke krijuar kështu një shumëllojshmëri mjetesh për të rritur dhe lehtësuar aktivitetet profesionale të mësuesve. Teknologjia ndihmon nxenesit të zhvillojnë të gjitha llojet e aftësive nga më të thjeshtat tek më komplekset. Qëllimi i këtij studimi është të shqyrtojë ndikimin e përdorimit të teknologjisë në mësimdhënien dhe mësimnxënien e matematikës. Për këtë qëllim, studimi synon të identifikojë përfitimet dhe sfidat e përdorimit të teknologjisë në këtë kontekst, për të ofruar një perceptim të qartë mbi ndryshimet dhe tendencat në mësimin e matematikës duke përdorur teknologjinë. Gjithashtu, qëllimi është të sugjerojë praktika më efektive dhe udhëzime për përdorimin e suksesshëm të teknologjisë në mësimdhënie dhe mësimnxënien e matematikës në arsimin e sotëm. Metoda e hulumtimit është kuantitativ me dizajn të hulumtimit përshkrues dhe korrelativ. Instrumenti për mbledhjen e të dhënave është pyetësori për mësimdhënës. Pyetësori përmban pyetje të përqendruara në përvojën e mësuesve me përdorimin e teknologjisë, perceptimet e tyre mbi përfitimet dhe sfidat e kësaj praktike, si dhe pritjet e tyre për të ardhmen e përdorimit të teknologjisë në mësimin e matematikës. Pjesëmarrësit e këtij studimi janë mësimdhënësit e nivelit fillor nga komuna e Prishtinës, si komuna më e madhe në Kosovë. Mostra përfshin 150 mësimdhënës. Të dhënat e mbledhura nga pyetësorët janë analizuar përmes programit statistikor (SPSS). Rezultatet tregojnë se shumica e mësimdhënësve shohin teknologjinë si një mjet të rëndësishëm për të përmirësuar mësimin e matematikës. Ata vlerësojnë se teknologjia ofron mundësi të reja për të përfshirë dhe motivuar nxënësit, si dhe për të përmirësuar njohuritë e tyre në matematikë. Në anën tjetër, mësuesit raportojnë disa sfida dhe pengesa në përdorimin e teknologjisë në mësimin e matematikës. Këto mund të përfshijnë mungesën e trajnimeve të mjaftueshme për mësuesit, kufizimet buxhetore për të investuar në pajisje dhe software të nevojshëm, si dhe mosfunksionimin e pajisjeve teknologjike në mënyrë efektive.

Fjalët kyçe: Teknologjia, mësimi i matematikës, perceptimet e mësimdhënësve.

LIBRAT ‘ONLINE’ NË FUNKSION TË PËRMIRËSIMIT TË CILËSISË SË TË NXËNIT NË SHKOLLAT FILLORE TË KOMUNËS SË TEARCËS

Teuta Ramadani-Rasimi, Donika Fejzuli, & Pranvera Iseni, *Universiteti i Tetovës & Shfk “Faik Konica”, Dobrosht, Maqedonia e Veriut*

Që nga fillimet e botimeve të librave, ata çdoherë janë botuar në mënyra të ndryshme. Me zhvillimin e teknologjisë librat e shtypur filluan që të botohen edhe në mënyrë elektronike. Reformat e reja në arsim, në shtator të vitit 2021, sollën një ndryshim të ri në shkollat fillore në Republikën e Maqedonisë së Veriut, ku nxënësit dhe shkollat iu referuan kësaj reforme për zhvillimin e mësimimit. Objektiva e hulumtimit tonë ishte të vlerësojmë dhe analizojmë perceptimet e nxënësve dhe drejtorave të shkollave për përfitimet dhe mangësit e reformës së re. Në këtë hulumtim morën pjesë 175 nxënës të klasave të V-ta të shkollave fillore të komunës së Tearcës, ku nëpërmjet pyetësorit arritëm në konkluzion se librat elektronik nuk janë shumë të përshtatshëm për nxënie. Edhe pse shumica e materialit mësimorë për nxënësit është i gatshëm në internet, ato përsëri preferojnë që të mësojnë me libra të shtypur. Gjithashtu, u intervistuan edhe pesë drejtor të shkollave fillore të të njejtave shkolla ku nëpërmjet përgjigjeve të dhëna paraqitën avantazhet e librave digjital duke treguar se teksti digjital i ndihmon nxënësit ta përvetësojnë materialin më shpejtë. Instruksionet e dhëna përmes teknologjisë e shkurtojnë kohën që i duhet nxënësit për të arritur objektivin e të mësuarit, kushton më pak, tekstet elektronike mund të përditësohen (bëhen update) me informacione të reja, gjithashtu ata paraqitën edhe disavantazhet e tyre kundrejt këtyre librave duke theksuarin seni rëndësia e kontaktit fizik dhe perceptimi i ndryshëm vizual që kanë nxënësit në librin e printuar, shfaq probleme shëndetësore si lodhja e syve, dhimbje koke dhe jo interes për hulumtime. Gjithashtu edhe shkollat duhen të kenë infrastrukturë më të zhvilluar për përdorimin e këtyre librave. Poashtu hipotezat e punimit tregojnë se librat digjital të vendosur në kontekstin e përmirësimit të procesit të të nxënit në shkollat fillore, kanë ndikim pozitiv, por edhe negativ në cilësinë e të mësuarit të nxënësit, pasi që librat janë mjet ndihmës që japin ngrohtësi dijesh, mbështetje në përgatitjen e nxënësve për një rregullim dhe funksionim shoqëror të suksesshëm në jetë.

Fjalët kyçe: reformat, nxënësit, drejtorët, librat ‘online’, Maqedonia e Veriut, Komuna e Tearcës.

PËRDORIMI I PLICKERS SI MJET PËR VLERËSIMIN FORMATIV NË LËNDËN E MATEMATIKËS

Edona Uka, *ShFMU "Daut Bogujevci", Fushë Kosovë, Kosovë*

Shfrytëzimi i teknologjisë mund të jetë një mbështetje e konsiderueshme në mësimdhënien dhe të nxëniet e matematikës, e në veçanti edhe i vlerësimit formativ. Ofrimi i informatës kthyesë të menjëhershme gjatë procesit të vlerësimit formativ, me qëllim të përmirësimit të performancës së nxënësve shpesh është vendimtar gjatë procesit të të nxëniet. Plickers janë karta që bazohen në përdorimin e teknologjisë. Kartat e tilla mundësojnë mbledhjen e të dhënave për punën e nxënësve në kohë reale. Kjo mënyrë e shpejtë e mbledhjes së të dhënave, respektivisht, përgjigjeve të nxënësve në klasë i ndihmon mësimdhënësit të kenë një pasqyrë të qartë për performancën e secilit nxënës gjatë procesit të të nxëniet të koncepteve matematikore apo gjatë zgjidhjes së detyrave. Pikërisht, ky studim shqyrton ndikimin e përdorimit të Plickers-ve si mjete të vlerësimit formativ në përmirësimin e njohurive matematikore të nxënësve dhe në zgjidhjen e saktë të detyrave. Metodologjia e këtij hulumtimi është hulumtim në veprim. Dizajni i hulumtimit është para dhe pas test me një grup të pjesëmarrësve. Hulumtimi është realizuar në ShFMU “Daut Bogujevci” në Fushë Kosovë kurse pjesëmarrës të hulumtimit ishin 39 nxënës të klasës së tretë, grupmosha 8-10 vjeç. Mbledhja e të dhënave është bërë me para-test/pas-test, pyetësor për nxënës dhe rubrikat e vlerësimit që janë përdorur gjatë procesit të të nxëniet. Rezultatet e këtij hulumtimi treguan se përdorimi i Plickers si mjet i vlerësimit formativ mund të avancojë përmirësimin e të kuptuarit të koncepteve matematikore dhe arritjet e nxënësve në lëndën e matematikës. Po ashtu, përdorimi i Plickers-ve ndikoi në rritjen e përfshirjes së nxënësve në mësim dhe në vlerësimin e përparimit në mësim nga vet ata. Informatat kthyesë ishin të dobishme dhe nxënësit ishin më të sigurtë gjatë zgjidhjes së detyrave në matematikë.

Fjalët kyçe: Plickers, teknologjia, të nxëniet e matematikës, vlerësim formativ.

NEUROSHKENCA KOGNITIVE DHE INTEGRIMI TEKNOLOGJIK NË PROCESIN MËSIMOR: ANALIZA E RRJEDHSHMËRISË SË STILEVE TË NXËNIES DHE METODAVE TË MËSIMIT NË GJUHËN E DYTE PËRMES DETYRËS KOGNITIVE DHE EYE TRACKER-IT

Amantina Pervizaj Kelmendi, *Universiteti i Zagrebit, Zagreb*

Ky studim eksploron dinamikën komplekse të nxënies së gjuhës së dytë (SLA) nëpërmjet një perspektive neurokognitive. Hulumtimi synon të kuptojë ndërveprimin midis stileve të mësimi, metodologjive të mësimdhënies dhe përdorimit të teknologjisë si mjet për nxënie dhe vlerësim, bazuar në përvojën e ligjëruesve dhe studentëve shqiptarë të anglishtes. Për të arritur qëllimin, janë integruar një gamë metodash duke përfshirë intervista me ligjërues universitarë, teste të nivelit të njohurive në gjuhën e dytë dhe pyetësore të standardizuara. Gjithashtu, një detyrë kognitive (kompjuterike) është përdorur për të kuptuar kontekstin, ndërsa analiza neurokognitive është kryer duke monitoruar lëvizjet e syve përmes Eye Tracker-it. Gjetjet e studimit theksojnë ndikimin e rëndësishëm të faktorëve të brendshëm dhe të jashtëm në procesin e nxënies së gjuhës së dytë, duke theksuar rëndësinë e bashkëveprimit të metodave dhe teknikave të mësimi në arritjen e objektivave të nxënies. Përveç kësaj, shenjat kontekstuale dalin si një faktor i rëndësishëm që ndihmon në përfshirjen dhe kuptimin e fjalëve. Ky studim kontribuon në fushën e SLA (dhe jo vetëm) duke ofruar implikime praktike për edukatorët dhe zhvilluesit e kurrikulës për të optimizuar praktikat mësimore dhe për të promovuar strategjitë efektive të mësimi të gjuhëve, duke i lidhur hulumtimin neurokognitiv me qasjet pedagogjike. Ky studim ofron një kuptim holistik të proceseve në nxënie të gjuhës së dytë - SLA dhe hapësirë për zhvillime transformuese në fushën e arsimit.

Fjalë Kyçe: Hulumtim neurokognitiv, stilet e të nxënit, metodologjitë e mësimdhënies, integrimi i teknologjisë, Eye Tracker, detyrë kognitive.

HULUMTIM NË VEPRIM BASHKËPUNUES: NDIKIMI I PËRDORIMIT TË QASJES STEAM NË AFTËSITË E NXËNËSVE PËR ZGJIDHJEN E PROBLEMEVE ME FJALË DHE PERVOJAT E TYRE EMOCIONALE

Laurita Terpeza & Adelina Kastrati-Beqa, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Ky studim ka qëllim të dyfishtë. Së pari studimi shqyrton efikasitetin e metodologjisë së hulumtimit në veprim bashkëpunues si një mjet për të përmirësuar qasjen e integruar STEAM (Shkencë, Teknologji, Inxhinieri, Art dhe Matematikë) në shkollat fillore. Nëpërmjet një partneriteti gjatë mësimit praktik midis studentes, mësimdhënëses së klasës dhe mëmëdhënësit universitar, ky studim eksploron se si hulumtimi bashkëpunues lehtëson zhvillimin profesional, pasuron praktikat pedagogjike dhe përmirëson rezultatet e të nxënësve të nxënësve. Qëllimi i dytë i studimit është shqyrtimi i ndikimit të qasjes së integruar STEAM në përmirësimin e aftësive të nxënësve për zgjidhje të problemeve matematikore me fjalë dhe i gjendjes emocionale të nxënësve përgjatë punës së tyre në projektin STEAM. Hulumtimi u zhvillua me 24 nxënës të klasës së pestë të një shkolle urbane në Prishtinë. Metodologjia e hulumtimit përfshin cikle përsëritëse të planifikimit, veprimit, vëzhgimit dhe reflektimit, duke nxitur një qasje dinamike dhe pjesëmarrëse ndaj krijimit dhe zbatimit të njohurive. Duke u mbështetur në dizajnin quazi eksperimental, të dhënat janë mbledhur nga para e pas testi i njohurive me probleme nga matematika dhe para e pas testi emocional. Nga analiza e të dhënave u tregua se ka një përmirësim të rëndësishëm të arritjeve në matematikë, nga para testi në pas test si rezultat i realizimit të projektit STEAM. Poashtu, nga analiza e testit emocional që u realizua para, gjatë dhe pas realizimit të projektit, nga 63% e nxënësve që ndiheshin të pasigurtë dhe nga 14% prej tyre që ndiheshin të frikësuar në fillim të projektit, gjatë punës së tyre, 94% kanë deklaruar se projekti STEAM në përgjithësi ka qenë ngazëllyes dhe kanë filluar që idetë e tyre të bëhen më të qarta. Pas perfundimit të projektit, 99% e tyre kanë deklaruar se janë të kënaqur dhe të lumtur me punën e tyre. Në fund, në studim diskutohet për rëndësinë e shfrytëzimit të hulumtimit në veprim si mjet i zhvillimit profesional të mësimdhënësve para dhe pas shërbimit.

Fjalët kyçe: Hulumtim në veprim bashkëpunues, qasja e integruar STEAM, arritje në matematikë, gjendje emocionale.

NDIKIMI I KREATIVITETIT TË MËSIMDHËNËSVE NË MËSIMNXËNIEN E LËNDËS NJERIU DHE NATYRA NË SHKALLËN E DYTË TË KURRIKULËS

Ena Balaj, SHFMU “Faik Konica” Prishtinë, Kosovë

Fusha kurrikulare Shkencat e natyrës u mundëson nxënësve të mësojnë për botën rreth tyre. Në kuadër të kësaj fushe është lënda Njeriu dhe natyra, nga e cila përmes koncepteve të përgjithshme nxënësit njihen me dukuritë shkencore si tërësi dhe ndikimin e tyre në funksionimin e shoqërisë dhe natyrës. Ndër të tjera, për përvetësimin e njohurive dhe shkathtësive të nxënësit rol shumë të rëndësishëm ka edhe mënyra e bartjes së informatave nga mësimdhënësit. Prandaj qëllimi i këtij hulumtimi është të analizojë ndikimin e kreativitetit të mësimdhënësve në mësimnxënien cilësore të lëndës Njeriu dhe natyra të nxënësit në shkallën e dytë të Kurrikulës. Pyetja kryesore e hulumtimit është: A ndikon kreativiteti i mësimdhënësve në lëndën Njeriu dhe natyra në mësimnxënie më cilësore të kësaj lënde të nxënësit? Qasja e hulumtimit është cilësore dhe sasiore. Në studim përfshihen temat mësimore të lëndës Njeriu dhe natyra për shkallën e dytë të Kurrikulës. Mbledhja e të dhënave do të bëhet përmes anketës, e cila do të përmbajë pyetje të strukturuar dhe pyetje të hapura. Pjesëmarrës në hulumtim janë mësimdhënësit e klasave III, IV dhe V së bashku me nxënësit e tyre. Rezultatet e hulumtimit do të vënë në pah ndikimin e kreativitetit të mësimdhënësve në mësimnxënien cilësore të nxënësve në lëndën Njeriu dhe natyra, në të kuptuarit më të thellë të përmbajtjeve mësimore të kësaj lënde dhe në nxitjen e të menduarit kritik të nxënësve.

Fjalët kyçe: mësimdhënie, kreativitet, mësimnxënie cilësore, mendim kritik.

TË MËSUARIT E ADN-SË PËRMES QASJES STEAM

Liza Ahmeti, Aida Berisha, Ezamira Simnica, & Ylberina Zekolli, *Shkolla "Akademia Ora", Shkabaj, Prishtinë, SH.F.M.U "Zejnel Salihu"- Pomozotin, Fushë Kosovë, & SH.F.M.U "Mihal Grameno" - Fushë Kosovë, Kosovë*

Integrimi i arsimit STEAM në kontekstin arsimor sjell me vete potencialin për të ndikuar pozitivisht në aftësitë e nxënësve për të kuptuar, analizuar dhe aplikuar njohuritë e tyre, veçanërisht në fushën e biologjisë. Në këtë kontekst të mësimi, integrimi i arsimit STEAM paraqet një model të shkëlqyer të bashkëpunimit midis shkencës, teknologjisë, inxhinierisë, artit dhe matematikës për të thelluar kuptimin e strukturës së ADN-së dhe për të frymëzuar nxënësit drejt një qasjeje inovative në studimet biologjike. Prandaj, qëllimi kryesor i këtij studimi është të shqyrtojë ndikimin e arsimit STEAM në përparimin e njohurive të nxënësve të klasave të V-ta në lidhje me ADN-në dhe të vlerësojë rëndësinë e edukimit STEAM në procesin e mësimi dhe mësimdhënies. Metoda e hulumtimit të përdorur në këtë studim është një dizajn kuazi-eksperimental, duke përfshirë nxënësit e klasave të V-ta të shkollës "Mihail Grameno" në Fushë Kosovë si subjekte të studimit. Popullsia e këtij studimi është nxënësit e klasave të V-ta, ndërsa për qëllime hulumtuese janë zgjedhur në mënyrë të qëllimshme nxënësit e klasës V/6 dhe V/3. Për të vlerësuar ndryshimin në njohuritë e nxënësve për ADN-në, u përdorën instrumente si paratesti dhe pastesti, të cilat u administruan para dhe pas ndërhyrjes STEAM në klasë. Nga analiza e rezultateve, duket se ka një ndryshim evident në rezultatet e paratestit dhe pastestit mes dy grupeve të studimit: grupi kontroll dhe grupi eksperimental. Mesatarja e rezultateve të paratestit për grupin kontroll është 6.53, ndërsa për pastestin është 11.03. Në anën tjetër, për grupin eksperimental, mesatarja e rezultateve të paratestit është 5.86, ndërsa për pastestin është 12.69. Rezultatet e hulumtimit tregojnë se arsimit STEAM inkurajon pjesëmarrjen aktive të nxënësve dhe aftësinë e tyre për të ndërmarrë veprime në bazë të njohurive të tyre, duke ndihmuar në rritjen e vetëbesimit. Prandaj, është e rëndësishme që integrimi i STEAM-it të jetë pjesë e programit mësimor dhe të zhvillohen aktivitete të ndryshme që të nxisin interesin e nxënësve për ADN-në, ndërsa mësuesit duhet të përgatiten për të përballuar sfidat e arsimit të së ardhmes.

Fjalë kyçe: STEAM, ADN, inovacion, integrim, mësim.

QËNDRIMET E MËSIMDHËNËSVE NDAJ VLERËSIMIT TË PERFORMANCËS DHE NDËRLIDHJA ME ANAGAZHIMIN NË PUNË

Lekë Ukaj & Besmir Ponik, *ShFMU "Besim Nrecaj", Lutogllavë, Kosovë*

Ky punim ka për qëllim të shqyrtojë qëndrimet e mësimitdhënësve të arsimit parauniversitar në Kosovë rreth vlerësimit të performancës dhe angazhimit të tyre në punë. Për më tej, hulumtimi ka për qëllim eksplorimin e marrëdhënies mes qëndrimeve ndaj vlerësimit të performancës dhe angazhimit në punë të mësimitdhënësve. Gjithashtu, studimi do të eksplorojë dallimet sipas gjinisë, moshës, nivelit të edukimit, përvojës së punës së mësimitdhënësve në raport me qëndrimet e tyre ndaj vlerësimit të performancës. Për realizimin e punimit nga qasja kuantitative është përzgjedhur metoda përshkruese (descriptive) dhe e krahasimit të rastësishëm (casual comparison). Për ta realizuar hulumtimin janë përdorur 2 pyetësorë. Njëri pyetësor për matjen e qëndrimeve të mësimitdhënësve ndaj vlerësimit të performancës dhe pyetësori i dytë për matjen e angazhimit në punë. Pyetësorët janë të tipit Likert të matura me 5 shkallë, përmbajnë gjithsej 41 deklaratat. Pyetësorët priten të plotësohet nga mbi 300 mësimitdhënës të cilët japin mësim në shkollat, në të gjitha nivelet e arsimit parauniversitar, në vitin shkollor 2023-2024. Të dhënat e mbledhura do të analizohen me programin SPSS v.25 dhe programin AMOS. Për analizimin e të dhënave do të përdoren: Analiza përshkruese, Analiza Independent Samples Test, Analiza One-Way Analysis of Variance (ANOVA), Analiza Faktoriale Konfirmuese (CFA), Cronbach Alpha, Analiza e Korrelacionit. Të gjeturat do të tregojnë se çfarë janë qëndrimet e mësimitdhënësve ndaj vlerësimit të performancës së tyre dhe angazhimit në punë, si dallojnë këto qëndrime në raport me variablat demografike si dhe identifikimin e marrëdhënies mes këtyre dy koncepteve.

Fjalë kyçe: vlerësimi i performancës, angazhim në punë, mësimitdhënie.

PËRJETIMET E MËSIMDHËNËSVE FILLESTARË GJATË VITEVE TË PARA TË USHTRIMIT TË PROFESIONIT TË MËSIMDHËNIES

Edona Vojvoda, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Faza e hyrjes në profesion shënon fillimin e karrierës për mësimdhënësit, e cila është një fazë tranzicioni nga përgatitja profesionale para shërbimit në praktikimin e profesionit në realitetin shkollor. Ky tranzicion karakterizohet me “tronditje nga realiteti” ku mësimdhënësit bëjnë implementimin e pritshmërive, vlerave dhe besimeve të formuara gjatë përgatitjes profesionale para shërbimit. Kjo fazë shoqërohet me sfida dhe përjetime që janë hap i rëndësishëm për krijimin e identitetit profesional në të ardhmen. Qëllimi i këtij hulumtimi është të eksplorojmë përjetimet e mësimdhënësve fillestarë gjatë viteve të para të ushtrimit të profesionit. Hulumtimi u realizua përmes qasjes cilësore fenomenologjike duke përfshirë 10 mësimdhënëse në shërbim, të nivelit fillor. Përmes intervistave gjysmë të strukturuar, pjesëmarrësit kanë shpalosur përjetimet gjatë viteve të para të hyrjes në profesion, duke reflektuar sfidat me të cilat janë ballafaquar, gjendjen emocionale dhe mënyrat si u kanë bërë ballë vështirësive me të cilat janë ndeshur në fillim të karrierës si mësimdhënëse. Të dhënat e mbledhura u analizuan përmes analizës tematike. Rezultatet e hulumtimit tregojnë se faza e induksionit është sfiduese për mësimdhënësit. Pritshmëritë e krijuara në fazën para shërbimit kanë ndryshuar gjatë shërbimit në realitetin shkollor, duke theksuar një mungesë evidente të mbështetjes profesionale për mësimdhënësit fillestarë, e cila e rëndon dhe e përkeqëson gjendjen e tyre emocionale në atë periudhë. Megjithatë, gjetjet tregojnë se me kalimin e kohës, mësimdhënësit krijojnë ekuilibër emocional, si rezultat i reziliencës së krijuar me përvojë. Përjetimet negative lidhen kryesisht me raportet e mësimdhënësit fillestar me akterët e tjerë të komunitetit të shkollës, duke reflektuar mungesë të kulturës së bashkëpunimit në shkollë. Të dhënat e dala nga ky hulumtim kanë implikime të rëndësishme për të ndërmarrë masa drejt ndërtimit të strategjive konkrete dhe mekanizmave brenda shkollës, që ndihmojnë mësimdhënësit fillestarë të përshtaten me dinamikën e realitetit shkollor dhe të përmbushin detyrat e përgjegjësitë që vijnë me profesionin e mësimdhënies. Ndërhyrjet si ofrimi i mbështetjes brenda klasës, krijimi i programeve të mentorimit dhe zhvillimi i politikave që promovojnë kulturë bashkëpunuese brenda shkollës, mund të mbështesin në mënyrë efektive profesionalizmin e mësimdhënësve fillestarë në profesion.

Fjalët kyçe: mësimdhënëse fillestar, përjetime, profesion, zhvillim profesional.

MODELI I ÇERDHEVE ME BAZË NË KOMUNITET - NJË PARADIGMË EFEKTIVE PËR IMPLEMENTIMIN E POLITIKAVE DHE REFORMAVE NË ARSIM

Arbenita Basha, *Institucioni Parashkollor "Shkronjat", Prishtinë, Kosovë*

Qëllimi i këtij prezentimi është të analizojë rolin dhe efektivitetin e modeleve të çerdheve me bazë në komunitet në procesin e implementimit të politikave dhe reformave arsimore. Metoda e këtij prezentimi është kuantitative dhe përfshinë një mostër prej 8 çerdheve me bazë në komunitet. Duke u përqëndruar në përfshirjen e fëmijëve dhe prindërve si dhe bashkëpunimin mes çerdheve, kërkimi identifikon praktikrat dhe strategjitë më të suksesshme të menaxhimit që ndihmojnë në përmirësimin e cilësisë dhe implementimit të politikave arsimore. Rezultatet e këtij prezentimi tregojnë një nivel të lartë të suksesit në përfshirjen e fëmijëve dhe prindërve në procesin edukativ nëpërmjet modeleve të çerdheve me bazë në komunitet. Përparësia e përfshirjes së komunitetit në vendimmarrje dhe krijimin e një mjedisi përkrahës për fëmijët shprehet përmes një ndërveprimi efektiv midis prindërve, menaxhmentit, stafit edukativ dhe autoriteteve përkatëse të nivelit lokal. Roli i Komunitetit konsiston në sigurimin e objekteve dhe resurseve fillestare për çerdhet, subvencionimin e prindërve me të hyra të ulëta, ndërsa komuniteti udhëheq ato. Në përgjithësi, kjo analizë konfirmon se modeli i çerdheve me bazë në komunitet ofron një paradigmë efektive për edukimin e hershëm, duke ofruar mundësi komunitetit për përfshirjen e fëmijëve në edukim të hershëm dhe atë në lagjet e tyre, duke përfshirë prindërit në procesin e edukimit sikur edhe bashkëmenaxhimin e çerdheve, poashtu kontribuon në implementimin e politikave arsimore me kosto të lirë për institucionet financuese.

Fjalë kyçe: çerdhe me bazë në komunitet, përfshirje e fëmijëve në edukimin e hershëm, përfshirje e prindërve në vendimmarrje, politika arsimore.

ZBATIMI I SUKSESSHËM I QASJEVE INOVATIVE NË KLASË DHE MENAXHIMIT EFEKTIV INSTITUCIONAL

Lavdiqe Krasniqi-Mustafa, " *Shmu 2* " *Vushtrri, Kosovë*

Arsimi është thelbi i zhvillimit shoqëror dhe ekonomik, ndaj është thelbësore të hulumtohet zbatimi i qasjeve inovative dhe menaxhimi efektiv në këtë fushë. Kosova vitet e fundit, ka shfaqur një rritje të rëndësishme të investimeve dhe zhvillimit në fushën e teknologjisë ,duke e konsideruar atë si një nga motorët kryesorë të përparimit shoqëror dhe ekonomik. Ky studim synon të analizojë zbatimin e qasjeve inovative në nivel shkolle dhe menaxhimin efektiv institucional, me qëllim të përmirësimit të cilësisë së arsimit dhe përmbushjes së qëllimeve të politikave arsimore. Përmes kërkimit tonë, synojmë të ofrojmë një kontribut në kuptimin dhe përdorimin e praktikave të mira në arsim, duke nxitur një përmirësim të sistemit arsimor në tërësi. Gjetjet kryesore vëmendojnë lidhjene e ngushtë midis përdorimit të teknologjisë në mësimdhënie dhe zhvillimit të kurrikulës së re me rezultate pozitive për nxënësit dhe për institucionet arsimore. Do të përdorim metodën kërkimore analitike për të shqyrtuar ndikimin e qasjeve inovative në arsim. Metodologjia e këtij studimi do të jetë kualitative, përfshirë hulumtime të thella. Instrumenti kryesor do jetë kombinimi i intervistave, anketave, analizës së dokumenteve për të identifikuar ndikimin e qasjeve innovative për vlerësuar efektivitetin e menaxhimit institucional. Zbatimi i kurrikulës së re është një aspekt thelbësor i transformimit arsimor, duke siguruar që përmbajtja dhe metodologjitë e mësimi të përputhen me nevojat e shoqërisë moderne. Integrimi i teknologjisë në mësimdhënie ofron mundësi për të përmirësuar angazhimin dhe mësimin personalizuar për çdo nxënë. Ndërkohë udhëheqja e institucioneve arsimore luan një rol kyç në drejtimin e strategjive dhe politikave që ndikojnë në zhvillimin e arsimit. Ndryshimet në politikat arsimore janë të nevojshme për të adresuar sfidat dhe mundësitë e kohës së sotme. Duke përdorur një qasje inovative dhe duke zbatuar një menaxhim efektiv, institucionet arsimore mund të përmirësojnë cilësinë e arsimit dhe të përshtaten me sfidat e ndryshimeve të shoqërisë dhe teknologjisë. Arsyetimi i këtij studimi është të përcaktojmë dhe të përmbledhim ndikimin e qasjeve inovative në arsim dhe menaxhimin efektiv institucional për të arritur qëllimet e politikave arsimore. Duke shqyrtuar praktikat aktuale dhe gjetjet e studimeve të mëparshme, synojmë të identifikojmë sfidat dhe mundësitë për përmirësim në fushën e edukimit. Në të njëjtën kohë, synojmë të ofrojmë rekomandime konkrete për praktikat më të mira dhe strategjitë e menaxhimit të arsimit për të përmirësuar cilësinë dhe efikasitetin e sistemit arsimor.

Fjalët kyçe: inovacion, teknologji, udhëheqje, politika

ANALIZA E NEVOJAVE TË MËSIMDHËNËSVE PËR ZHVILLIM PROFESIONAL NGA PRESPEKTIVA E DREJTORËVE TË SHKOLLAVE

Addhe Krasniqi & Majlinda Gjellaj, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Zhvillimi profesional i dedikohet përmirësimit të punës praktike të mësimit dhe ngritjes së cilësisë. Përgatitja e duhur dhe profesionalizmi i mësimit dhe dëshmohet në të arriturat apo performancën e nxënësve. Prandaj, mësimit duhet të jenë në hap me zhvillimet, ndryshimet dhe nevojat e nxënësve. Qëllimi i këtij hulumtimi është analizimi dhe identifikimi i nevojave të punonjësve arsimor për zhvillim profesional nga pikëpamja e drejtorit të shkollës. Për kryerjen e këtij studimi është përdorur metoda e cilësore hulumtuese, ku përmes analizës tematike kanë derivuar 5 tema të cilat lidhen me qëllimin e hulumtimit. Hulumtimi është realizuar përmes intervistimit të gjashtë drejtorëve të SHFMU dhe SHML të komunës së Pejës. Gjatë analizës udhëheqësit e shkollave fillimisht kanë përshkruar rendësin e zhvillimit profesional për të vazhduar me mënyren e identifikimit të nevojave për ZHPM nga ana e tyre, pastaj mënyren e inkurajimit/motivimit të mësimit për ndjekjen e programeve të ZHPM-së, skemen e organizimit të trajnimeve si dhe në fund sfidat e realizimit dhe implementimit të trajnimeve sipas përceptimeve të tyre.

Rezultatet tregojnë se drejtorët e shkollave ZHPM e shohin si komponenten kryesore që ndikon në përmirësimin e performancës së mësimit dhe ngritjen e cilësisë në arsim. Të njëjtit pohojnë së krahas mësimit, drejtorët e shkollave janë akteret kryesor që i identifikojnë nevojat për ZHPM. Gjithashtu gjetjet tregojnë se drejtorët përdorin strategji të ndryshme për të inkurajuar këtë angazhim. Mirëpo krahas kësaj të njëjtit ballafaqohen me sfida të ndryshme siç janë jogatishmëria e mësimit për të marrë pjesë në programe të ndryshme të zhvillimit profesional, jofunkionimi i sistemit të licencimit të mësimit etj.

Ky studim ka nxjerr rekomandime me rëndësi shumëdimensionale, të cilat kanë impakt direkt në identifikimin e nevojave autentike që shërbejnë në hartimin e Planit Zhvillimor të Shkollës. Poashtu, këto rekomandime do të shërbejnë si pikënisje e orientimit të politikave komunale/shtetërore për përmbushjen e kërkesave të mësimit për zhvillim profesional.

Fjalët kyçe: Identifikim i nevojave, institucionet arsimore, mësimit, ngritje e cilësisë, zhvillim profesional.

STRUKTURA E RREGULLIMIT TË ZHVILLIMIT PROFESIONAL TË MËSIMDHËNËSVE NË POLITIKAT ARSIMORE

Fitore Thaqi & Alba Morina, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Zhvillimi profesional i mësimdhënësve në Kosovë gjatë dekadës së fundit ka përjetuar një ndryshim të rëndësishëm, të ngjashëm me zhvillimet e vendeve ndërkombëtare. Ky ndryshim paraqet një kthesë, duke e vendosur nxënësin në qendër të procesit mësimor, ndryshe nga mësimdhënia e mëparshme ku mësimdhënësi ishte në qendër. Institucionet arsimore janë të angazhuara vazhdimisht duke punuar për të avancuar dhe rritur cilësinë e punës praktike të mësimdhënësve. Pikënisje e suksesshme do të ishte zhvillimi profesional i mësimdhënësve si një mekanizëm me anë të të cilit synohet përmirësim, arritje e cilësisë arsimore dhe licencim i mësimdhënësve.

Qëllimi i zhvillimit profesional të mësimdhënësve është që të ofrojë mundësi përparimi në praktikat profesionale e pedagogjike në ambientin shkollor. Kjo ka për qëllim përmirësimin e cilësisë së procesit mësimor dhe për të përmbushur kërkesat e sistemit për licencim të mësimdhënësve. Zhvillimi profesional i mësimdhënësve është një nga pesë fushat kyçe të performancës së shkollës, përcaktuar nga Korniza e Sigurimit të Cilësisë për Performancës së Shkollës (MASHTI & IPK, 2016).

Qëllimi i hulumtimit është të paraqesë mënyrën e rregullimit të Zhvillimit profesional të mësimdhënësve sipas politikave arsimore vendore dhe ndërkombëtare si një mekanizëm i brendshëm që mund të ketë ndikim në ngritjen e cilësisë arsimore. Ngaqë, hartimi dhe zbatimi i politikave për zhvillimin profesional të mësimdhënësve sikurse në Holandë, Singapor, Suedi, Australi e ShBA tregon një proces të suksesshëm duke vendosur standarde rreth kohëzgjatjes dhe temave për format e trajnimeve profesionale.

Metodat e përdorur në hulumtim përfshijnë analizën teorike të dokumenteve që rregullojnë zhvillimin profesional të mësimdhënësve. Dizjani i hulumtimit është meta-analizë, saktësisht dokumentet që përfshijnë Udhëzimet administrative, Udhëzuesin për zbatim të zhvillimit profesional të mësimdhënësve, artikuj etj.

Hulumtimi tregon që akterët e komunitetit shkollor dhe nivelet menaxhuese ndihmojnë në avancimin e aftësive dhe shkathtësive të mësimdhënësve për një hap drejt zhvillimit të aftësive dhe shkathtësive praktike e kurrikulare. Bashkëpunimi me shkollat e tjera, ndarja e aktiviteteve dhe programeve, si dhe mbështetja nga institucionet e arsimit është burim thelbësor për suksesin e mësimdhënësve në zhvillimin, avancimin dhe licencimin në profesion/karrierë.

Fjalët kyçe: mësimdhënësit, zhvillimi profesional, institucioni shkollë, politikat arsimore.

POSTER PRESENTATIONS

PEDAGOGICAL STRATEGIES USED IN ENGLISH CLASSES TO IMPROVE STUDENTS' SELF-CONFIDENCE

Hamide Begaj

Development of self-confidence in students is crucial for effective language acquisition, particularly in English language classes. This research paper explores pedagogical strategies that enhance students' self-confidence, thereby improving their participation and proficiency in English. Through an extensive literature review, the study examines various teaching approaches, such as collaborative learning, positive reinforcement, the use of authentic materials, and technology integration. Findings highlight that interactive and student-centered strategies significantly boost self-confidence across different stages of language learning—beginner, intermediate, and advanced. Additionally, the paper discusses the theoretical frameworks underpinning self-confidence in educational psychology, including Bandura's self-efficacy and Krashen's affective filter hypothesis. Students' perceptions of these strategies are generally positive, with a preference for methods that lower anxiety and promote active engagement, such as self-recorded videos and peer collaboration. The research confirms that fostering a supportive and engaging learning environment is essential for enhancing students' self-confidence and, consequently, their language proficiency. While the study relies on secondary data, it provides valuable insights for educators and policymakers on effective pedagogical practices to empower English language learners.

Keywords: self-confidence, language acquisition, pedagogical strategies, English language teaching, educational psychology, collaborative learning

NDIKIMI I PUNËTORISË NË BINDJET E MËSIMDHËNËSVE PARA SHËRBIMIT PËR MËSIMDHËNËSIN HULUMTUES

Norë Cakiqi, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Një nga modelet që ndikojnë në ndryshimin e praktikave të mësimit në edukim dhe mësuesi është hulumtimi. Hulumtimi i përmirëson praktikën e edukimit dhe mësimit për të gjithë pjesëmarrësit në procesin arsimor sepse siguron arsim sa më efektiv dhe ka për qëllim përmirësimin e dijes dhe aftësive të studentëve. Duke realizuar studime të veprimit, mësuesit mund të identifikojnë praktikën më të suksesshme dhe ato që nuk japin rezultate të dëshiruara. Kjo mund të përfshijë vlerësimin e efektivitetit të strategjive të mësimit në klasë dhe identifikimin e modelit më të mirë. Hulumtimi gjithashtu mund të përdoret për të ndarë njohuritë dhe praktikën me mësues të tjerë dhe të formojë një kulturë të mësimit së përbashkët në një shkollë ose në një komunitet të mësimit, por edhe më gjerë. Ndër të tjera, hulumtimi në veprim inkurajon mësuesit dhe praktikantët të eksperimentojnë me metoda të reja të mësimit dhe strategji për të përmirësuar efektivitetin e tyre. Kjo krijon një kulturë të inovative dhe ndihmon në gjetjen e mënyrave të reja dhe më të mira për të arritur qëllimet arsimore. Qëllimi i këtij studimi është identifikimi i ndikimit të punëtorisë në bindjet e mësimit para shërbimit për mësimit hulumtues. Metoda kërkimore që do të përdoret për realizimin e këtij hulumtimi është hulumtimi në veprim sepse përshtatet me qasjen dhe tematikën e hulumtimit. Nga ky hulumtim, mësuesit para shërbimit do të fitojnë njohuri më të thella rreth metodave të hulumtimit, si dhe rreth rëndësisë së hulumtimit në veprim për të përmirësuar praktikën e tyre mësimore. Mësuesit para shërbimit do të nxisen të reflektojnë mbi praktikën e ardhshme të mësimit dhe mbi rolin e tyre në procesin e hulumtimit. Kjo do të rrisë vetëdijen e tyre për impaktin e veprimeve të tyre të ardhshme mbi nxënësit. Mësuesit para shërbimit mund të ndryshojnë bindjet e tyre në lidhje me hulumtimin në veprim dhe rolin e tyre si mësues hulumtues. Kjo mund të ndikojë në mënyrën se si ata e shohin veten e tyre si agjentë të ndryshimit në procesin arsimor.

Fjalët kyçe: mësues hulumtues, mësues para shërbimit, bindje, etj.

NDARJA E LODRAVE NË BAZA GJINORE TEK FËMIJËT PARASHKOLLORË

Ardiana Ajeti & Morea Shehu, *Institucioni Parashkollor "Shkronjat", Prishtinë, Kosovë*

Zhvillimi i skemave gjinore tek fëmijët fillon që në moshë të re, i ndikuar nga normat shoqërore dhe ndërveprimet e edukatoreve/kujdestarëve. Ndikimi i medias, përforcimi verbal i stereotipeve dhe ndarja e lodrave në dyqane, nxjerrin në pah natyrën e shumëanshme të socializimit gjinor në fëmijërinë e hershme. Kjo kontribuon në të kuptuarit tonë të formimit të hershëm të identiteteve gjinore dhe nënvizon rëndësinë e krijimit të mjediseve mbështetëse që lejojnë fëmijët të eksplorojnë një gamë të gjerë interesash, pavarësisht nga stereotipet gjinore. Ky studim eksploron shfaqjen e preferencave gjinore në mesin e 20 parashkollorëve në Prishtinë, të moshës 5 vjeç, përmes një studimi vëzhgues dyditor. Metodologjikisht, ky studim përdori vëzhgim të drejtpërdrejtë dhe vlerësime të bazuara në listë kontrolli për të dokumentuar preferencat dhe sjelljet e fëmijëve. Të dhënat e mbledhura ofrojnë njohuri të vlefshme për formimin e hershëm të skemave gjinore dhe ndikimin e tyre në zgjedhjet e fëmijëve. Vëzhgimet zbuluan një lidhje të qartë midis gjinisë dhe preferencës së ngjyrës dhe theksoi dallimet në lodrat e preferuara, ku nënvizohet rëndësia e të kuptuarit se si fëmijët i përvetësojnë stereotipet gjinore që në moshë të re, duke formuar preferencat dhe sjelljet e tyre. Adresimi i kufizimeve, si ndikimi i medias dhe përforcimi verbal i stereotipeve, është thelbësor për promovimin e barazisë gjinore dhe nxitjen e interesave dhe aftësive të ndryshme mes fëmijëve. Bazuar në gjetjet dhe kufizimet e identifikuara në këtë studim, mund të rekomandohen disa rrugë për kërkime të ardhshme për të çuar më tej të kuptuarit tonë të preferencave gjinore në zhvillimin e fëmijërisë së hershme: Studime gjatësore, krahasime ndërkulturore, qëndrimet dhe jelljet e prindërve dhe studime eksperimentale.

Fjalët kyçe: lojrat, bazat gjinore, fëmijët, ndarja e lodrave.

MJEDISI STIMULUES NË KLASË DHE PËRFSHIRJA E ELEMENTEVE TË TIJ NË KORNIZËN KURRIKULARE TË KOSOVËS

Fatjeta Ahmenti

Mjedisi stimulues në klasë ofron një ambient të përshtatshëm për nxënien dhe zhvillimin e aftësive të nxënësve, duke inkurajuar kreativitetin dhe angazhimin e tyre. Krijimi i një mjedisi për të nxënë apo një mjedisi stimulues në klasë është një temë mjaft e rëndësishme dhe aktuale në fushën e arsimit. Qëllimi i këtij studimi është hulumtimi i detajuar i përfshirjes së elementeve të mjedisit stimulues në Kornizën Kurrikulare të Kosovës dhe analizimi se si kjo përfshirje mund të përmirësohet për të pasur një ndikim më të madh në procesin e nxënies dhe mësimin. Metodologjia e përdorur në këtë studim ka karakter cilësor. Në këtë hulumtim është përdorur metoda cilësore e hulumtimit. Instrumenti i përdorur në këtë hulumtim është analiza e dokumenteve. Detajisht janë analizuar dokumentet e përzgjedhura, të cilat janë: Korniza Kurrikulare e Kosovës, Kurrikula Bërthamë për klasën përgatitore dhe arsimin fillor të Kosovës (klasat 0, I, II, III, IV, V) dhe Strategjia e Arsimit 2022-2026. Përmes analizës së këtyre dokumenteve, studimi kishte synim të zbulonte detaje, përpjekje dhe tendenca që lidhen me përfshirjen e elementeve të mjedisit stimulues në Kornizën Kurrikulare të Kosovës, duke dhënë një pasqyrë të qartë të qasjes aktuale dhe të mundësive për përmirësim në këtë fushë. Në bazë të analizës së kryer, është evidentuar se pavarësisht përpjekjeve për të përfshirë në kompetencat, qëllimet dhe rezultatet, mjedisi stimulues nuk trajtohet si prioritet në Kornizën Kurrikulare të Kosovës. Gjetjet nga ky hulumtim theksojnë nevojën për një rishikim të thellë të qasjes ndaj krijimit e mjedisit për të nxënë dhe mjedisit stimulues në përgjithësi. Ky studim përmbledh një vështrim kritik të mënyrës se si është trajtuar mjedisi stimulues në dokumentet kryesore të arsimit në Kosovë. Nëse përdoren si bazë për diskutime dhe politika arsimore të arsimit, rezultatet e këtij studimi mund të ndihmojnë në avancimin e praktikave të mira dhe në përmirësimin e cilësisë së arsimit në Kosovë.

Fjalët kyçe: mjedisi stimulues, mjedisi për të nxënë, dokumente, kurrikula etj.

THE IMPACT OF REAL AND VIRTUAL EXPERIMENTS ON THE UNDERSTANDING OF ELECTROMAGNETIC INDUCTION

Almenda Gashi Terziu

In this research, we investigate the advantages and disadvantages of using real and virtual experiments in developing higher order thinking skills. The target group was 12th grade high school students (American System) conducted over a period of three years 2019/2022/2023. The students were divided into three groups (classes): Virtual group, Real group and Traditional group which were selected spontaneously. Real experiments were included in the classes of the Real group, virtual experiments were included in the classes of the Virtual group and traditional direct teaching was used in the Traditional group. The virtual experiments have possibility to make the invisible things visible, by using PHET Simulations. This feature influences the students understanding in a clear way. On this basis, the students in the Virtual group have better answers and explanations from the ones in the Real group. The students in the real group compensate the lack of visualization with use of formulas, which in many time leads them to an incorrect answer. On the other hand, the research reveals that the students from the Real group can apply the acquired knowledge better than the ones in the Virtual group. Traditional group have better understanding in the calculation part, but less in practical observation. However, the three methods are complementary in student's knowledge and skills.

Keywords: Electromagnetic induction, Virtual experiments, Real Experiments, American system,

12th grade students.

DIGITALIZATION REFORMS IN THE EDUCATION SYSTEM

Miranda Lushaj Shala, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Higher education and university education reform has been and remains one of the most important public topics in any country in the world. Education is one of the most important areas of any society and any system. Through education, societies and nations transmit to their members knowledge, culture, cultural heritage, values through which society moves forward. It is also one of the areas that not only affects society, but is also strongly influenced by it and social changes. The fact that education systems are in constant change does not indicate instability, on the contrary, they serve to adapt as best as possible to changing society. Education is a process that paves the way for the country's tomorrow and guarantees a better today. As such, education must take into account two basic principles: Education first, and education second. Both concepts are and should be well defined: education as a process of personality development, and education as a process of mental development of the subject. The administration reform in the education sector aims to consider scientific research as one of the important instruments of system management at the level of governing bodies and schools themselves. Today's technology creates thousands of opportunities to read, to choose and above all to shorten the reading time. In the global era, digitization has developed rapidly, and along with this development, there is a need to deepen the thinking about basic reforms in the field of education as well. The purpose of carrying out this study is to research the reforms of digitalism in education. In this paper, the mixed method was used, where from the obtained results it appears that digitization is one of the best ways towards the future and one of the best opportunities for scientific and educational achievements.

Keywords: education, education, digitalization, reform.

INTEGRATING TECHNOLOGY INTO INSTRUCTION AND FIFTH GRADE STUDENT ACHIEVEMENT

Djellza Geci, *Fakulteti i Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Kosovë*

Përfitimet nga integrimi i teknologjisë në mësimdhënienë janë theksuar në shumë artikuj shkencor. Edhe në politikat arsimore në Kosovë është paraparë integrimi i teknologjisë. Megjithatë, në shkollën ku ne punojmë, teknologjia përdoret shumë pak nga ana e mësimdhënësve ndërsa një ndër sfidat kryesore mbetet përmirësimi i arritjeve të nxënësve. Prandaj, qëllimi i këtij hulumtimi në veprim është të kuptojmë se si ndikon integrimi i elementeve të caktuara të teknologjisë në njësinë e caktuar mësimore në arritjet e nxënësve të klasës së V-të të shkollës fillore. Hulumtimi do të realizohet përmes dizajnit sasior ndërsa do të përdoret metoda kuazi-eksperimentale. Do të shfrytëzohen dy grupe të pjesëmarrësve (katër klasa të V-ta) që punojnë me kurrikulë të njëjtë. Hulumtimi do të bëhet në shkollën “Hilmi Rakovica”- Prishtinë, ndërsa numri i pjesëmarrësve në grupin e parë është 47 ndërsa në grupin e dytë 47 nxënës. Në njërin nga këto grupe (eksperimental), njësia e paraparë me kurrikulë në lëndën “Njeriu dhe natyra” do të zhvillohet duke i integruar disa nga elementet e teknologjisë. Të dhënat do të mblidhen përmes vëzhgimeve dhe rezultateve numerike në pastestin që do të zhvillohet me të dy grupet. Paraprakisht, do të përgatitet fletëvëzhgimi me kode të caktuara si dhe do të përpilohet testi duke u bazuar në arritjet e pritura për njësinë e caktuar mësimore, sipas kurikulës. Kështu, përmes vëzhgimit synohet të kuptohet sjellja e nxënësve në raport me integrimin e elementeve të teknologjisë në mësimdhënienë ndërsa përmes rezultateve të pastestit do të analizohen dhe krahasohen arritjet e nxënësve për të mësuar se si ka ndikuar integrimi i këtyre elementeve të teknologjisë në suksesin apo dështimin e rezultateve të synuara nga mësimdhënësi. Ky hulumtim në veprim është planifikuar të zhvillohet gjatë javës së parë të muajit maj 2024.

Fjalët kyçe: *Teknologji, integrim, mësimdhënienë, nxënës.*

MENAXHIMI EFEKTIV I KLASËS SË SHEKULLIT XXI NË RASTIN E PUNËS PRAKTIKE TË MËSIMDHËNËSVE

Besjana Rexhepi, *Shfmu "Skender Emërllahu", Ramjan, Viti, Kosovë*

Në vazhden e sfidave që ka misioni i mësimdhënies në epokën e sotme të ashtuquajtur si “epokë moderne”, konsiderohet të jetë menaxhimi i klasave dhe orëve mësimore, prej nga prej të mësuarit tradicional, kemi kaluar në një proces bashkëkohor edukativo- arsimor. Në këtë drejtim padyshim se vetë menaxhimi i klasës është sfidë objektive për punën praktike për të gjithë mësuesit e shkollave të arsimit parauniversitar, kudo që punojnë. Rrjedhimisht ky lloj punimi fokusohet në eksperiencat praktike të mësimdhënësve të ciklit 1-5, lidhur me sfidat që ata i hasin në menaxhimin e klasave të tyre. Hulumtimi është i llojit cilësor dhe instrument hulumtimor është intervista e standardizuar, pjesë e së cilës janë këta respondentë: 10 mësimdhënës nga klasat: 1- 5 në dy paralelet e Shfmu “Skender Emërllahu” në Ramjan dhe Fshat i ri të Vitisë dhe 23 nxënës të klasave 4 dhe 5, nga po kjo shkollë. Intervista e mësimdhënësve përmban 15 pyetje dhe e nxënësve 7 pyetje. Hulumtimi ka për qëllim të identifikoj vështirësitë dhe format e menaxhimit të klasës dhe të orës mësimore që i kanë mësimdhënësit e kësaj shkolle, duke i krahasuar ato në mes tyre. Të dhënat e nxjerrura janë incizuar në audio fillimisht dhe më pastaj janë transkriptuar në Word dhe analizuar sipas metodës deskriptive dhe krahasuese, duke nxjerrur të dhëna të ndryshme sipas pyetjeve të intervistave. Punimi do t’i vë spikamë të veçantë prindërve dhe organeve gjegjëse edukativo-arsimore të kësaj shkolle dhe komune njashtu, se duhet pasur bashkëpunim edhe më cilësor e jo ndërhyrje negative në kategorinë e mësimdhënësve, në mënyrë që të arrihen rezultate edhe më të mira në procesin edukativo- arsimor, ashtu siç edhe pretendohet në mësimdhënien e shekullit XXI.

Fjalë kyçe: Klasë, bashkëpunim, menaxhim, orë mësimore, sfidë,

PARANDALIMI DHE TRAJTIMI I BRAKTISJES NË SHKOLLAT E ARSIMIT PARAUNIVERSITAR

Edona Jashari, Gresa Zeka, Arbenita Ejupi & Fortuna Zeka, *Fakulteti i Edukimit, Prishtinë, Kosovë*

Braktisja e shkollave nga nxënësit është fenomen shqetësues dhe mjaft kompleks në mbarë botën. Sipas statistikave të MASHTI, edhe në Kosovë, numri i nxënësve që po braktisin shkollën po vazhdon të rritet. Prandaj, qëllimi i këtij hulumtimi ishte të kuptojmë se si adresohet çështja e braktisjes së shkollës në politikat arsimore në Kosovë dhe cilat janë përgjegjësitë dhe sfidat që hasin akterët kryesorë në procesin e parandalimit dhe reduktimit të braktisjes së shkollave nga nxënësit e arsimit parauniversitar. Studimi zbatoi qasjen hulumtuese kualitative, ndërsa mostra ishte e qëllimshme duke përfshirë akterët kryesorë që kanë njohuri dhe e zbatojnë këtë proces: dy zyrtarë të MASHTI, dy zyrtarë të DKA-së dhe dy drejtorë shkolle. Si instrument për mbledhjen e të dhënave janë përdorur gjithsej gjashtë intervista gjysmë të strukturuar me këta akterë.

Rezultatet tregojnë se çështja e nxënësve që braktisin shkollën është definuar relativisht qartë në politikat arsimore. Niveli qëndror mbështet nivelin komunal që ata t'i bëjnë planet e veprimit kundër braktisjes, si dhe ju ofron udhëzime praktike për funksionimin e këtyre planeve, kryesisht përmes doracakëve. Vlerësohet roli i organeve të ndërmjetësimit të braktisjes që ekziston në shkolla. Ndërsa, disa nga sfidat e paraqitura janë: mungesa e raportimit të rregullt dhe cilësor nga shkollat, mungesa e kuadrit mbështetës në shkolla, mungesa e bashkëpunimit me prindër, dhe nevoja për të krijuar fondet dhe funksionimin e ekipeve për parandalim dhe reagim ndaj braktisjes dhe mosregjistrimit. Rekomandohet që të fuqizohet tutje bashkëpunimi në mes të gjitha niveleve, sidomos sa i përket monitorimit dhe vlerësimit të vazhdueshëm të këtij procesi si dhe ofrimit të trajnimeve profesionale që do t'iu mundësonin drejtorëve të njihen më mirë mbi strategjitë e ndërhyrjes lidhur me parandalimin dhe trajtimin e braktisjes së shkollës. Po ashtu, është e nevojshme të shtohet numri i kuadrit mbështetës në shkollë.

Fjalët kyçe: braktisja e shkollës, nxënësit, arsimit parauniversitar.

ZHVILLIMI DHE INTEGRIMI I PARTNERITETEVE STRATEGJIKE NDËRMJET INSTITUCIONEVE ARSIMORE DHE SEKTORIT PRIVAT NË KOSOVË: NJË VËSHTRIM NË POTENCIALIN PËR INOVACION NË ARSIM

Vjollca Llazani Ameti, *ShFMU "Hasan Prishtina" Milloshevë, Kosovë*

Në një botë që ndryshon me shpejtësi, partneritetet ndërmjet sektorit publik dhe atij privat po bëhen gjithnjë e më të rëndësishme për të adresuar nevojat dinamike të arsimit dhe për të nxitur inovacionin. Ky studim synon të hulumtojë ndikimin dhe potencialin e partneriteteve strategjike mes institucioneve arsimore dhe sektorit privat në Kosovë, me qëllim të nxitjes së inovacionit arsimor. Përmes një metodologjie që përfshin anketimin e pjesëmarrësve, duke përfshirë udhëheqësit e shkollave, mësuesit, nxënësit prindërit dhe përfaqësuesit e biznesit përmes një mostre të rastësishme dhe duke përdorur Google Forms, ky hulumtim kërkon të identifikojë sfidat dhe mundësitë që lindin nga këto partneritete. Veçanërisht do të theksohet analiza e rasteve studimore të suksesshme për të identifikuar praktikatat optimale që mund të aplikohen gjerësisht brenda sistemit arsimor të Kosovës. Rezultatet japin një vlerësim të detajuar të efektivitetit të partneriteteve strategjike për përmirësimin e cilësisë arsimore dhe sugjerojnë politika dhe iniciativa të reja për të nxitur një bashkëpunim të frytshëm ndërmjet sektorit publik dhe atij privat. Kështu, studimi synon të nxjerrë në pah rëndësinë kryesore të bashkëpunimit për sfidat e arsimit modern dhe të promovojë një mjedis inovativ që përgjigjet ndaj nevojave të nxënësve dhe të shoqërisë në tërësi.

Fjalët kyçe: partneritetet strategjike, inovacioni në arsim, sektori privat, cilësia e arsimit, përmirësimi i cilësisë së arsimit.

FAKTORËT QË NDIKOJNË NË MOSZBATIMIN E PLANIT INDIVIDUAL

Arditë Sadiku, SHFMU “Gjon Serreci”, Ferizaj, Kosovë

Vargu i reformave që u ndërmorë ndër vite pas lufës në Kosovë, mundësoi dhe përfshirjen e fëmijëve me nevoja të veçanta në procesin mësimor. Mungesa e bashkëpunimit dhe vetëdijësimit të shoqërisë për arsimim, po prekin një shtresë tejet të ndjeshme të shoqërisë sonë, personat me aftësi të veçanta. Integrimi i pamjaftueshëm i tyre më parë në procesin mësimor, i dha një mundësi formimit të Planit Individual Arsimor, i cili fatkeqësisht nuk po tregon zbatueshmëri të lartë. Duke identifikuar dhe përmirësuar shërbimet për këta nxënës, PIA kontribuon në sigurimin e një arsimi të barabartë për të gjithë. Ndaj, qëllimi i këtij hulumtimi është të identifikojë dhe të analizojë faktorët që kontribuojnë në moszbatimin e Planit Individual Arsimor në institucionet shkollore të komunës së Ferizaj-it. Përmes identifikimit dhe analizës së këtyre faktorëve, hulumtimi synon të ofrojë një kuptim më të thellë dhe një bazë për rekomandime, për të përmirësuar zbatimin e PIA-së, duke adresuar sfidat dhe mundësitë që paraqiten. Modeli i hulumtimit është përfaqësues (prerjes tërthore). Metodologjia e përdorur në këtë hulumtim është një kombinim i metodave kualitative dhe kuantitative për të kuptuar faktorët që ndikojnë në moszbatimin e Planit Individual Arsimor në institucionet shkollore të Kosovës. Teknika e përdorur është anketa me instrument pyetësorin e strukturuar. Përmbajtja e instrumentit është e përqendruar mbi përvojën, praktikën, perceptimet dhe qëndrimet e mësimitdhënësve lidhur me faktorët që ndikojnë në moszbatimin e PIA-së. Mostra e hulumtimit përfshin 140 mësimitdhënës të ciklit fillor. Të dhënat janë përpunuar dhe analizuar me programin SPSS. Rezultatet kanë treguar që mësimitdhënësit janë të gatshëm të punojnë me PIA dhe besojnë që kjo do rezultonte në ngritjen e suksesit tek nxënësit. Në bazë të rezultateve në shumë institucione shkollore mungojnë politika dhe udhëzime të qarta për zbatimin e PIA-së. Në bazë të përgjigjeve të pedagogëve dhe psikologëve, mungesa e trajnimeve dhe asistencës profesionale është një pengesë për moszbatimin, institucionet shkollore janë të kufizuara nga një mungesë e burimeve financiare dhe materiale për tëmbështetur zbatimin e PIA, poashtu prindërit dhe komuniteti lokal tregojnë një mungesë të vetëdijësimit dhe bashkëpunimit për rëndësinë e përfshirjes së nxënësve me aftësi të veçanta në arsim.

Fjalët kyçe: Edukimi gjithëpërfshirës; Gjithëpërfshirja; Plani Individual Arsimor.

PRAKTIKAT E MIRA TË IMPLEMETIMIT TË KURRIKULËS

Ali Nimani

Implementimi i një kurrikule të bazuar në kompetenca ka për qëllim të përmirësojë cilësinë e arsimit duke u fokusuar në zhvillimin e aftësive të nxënësve dhe thjeshtësimit të informacionit. Disa shembuj: Përdorimi i rëndësisë së kontekstit: Kurrikula e bazuar në kompetenca përqendrohet në situata reale, skenarë të rëndësishme ose sfida të cilat nxënësit mund të përballen në karrierën e tyre të ardhshme dhe duke bërë orientimin e planë programeve arsimore nga aspekti shtetëror ose kombëtar ? Analiza dhe planifikimi dhe identifikimi i çështjeve kryesore në sistemin arsimor dhe hartimi i planeve dhe strategjive për t'i adresuar ato. Integrimi i teknologjisë: Përdorimi i teknologjisë moderne mund të ndihmojë në implementimin e kurrikulës së bazuar në kompetenca duke lejuar përvojë dhe praktika më efektive të mësimit. Mësimi bazuar në projekte: Kërkimi i zgjidhjeve për probleme reale ose projekte komplekse është një mënyrë efektive për të zhvilluar kompetencat e nxënësve në një kontekst praktik, si për shembull kabinetet, ambientet e jashtme etj . Vlerësimi i bazuar në performancë: Për të vlerësuar nëse nxënësit kanë arritur kompetencat e nevojshme, mund të përdoret vlerësimi i bazuar në performancë, duke përfshirë portfolio, njohurit me shkrim, njohurit në të shprehure si dhe praktike ose projekte të mëdha. Si dhe vlerësimi për shkallë nga shkolla si dhe nga Ministria e Arsimit dhe DKA-ja.

Fjalët kyçe: Mësimi, Kurrikula, Arsim.

CONFERENCE BOOK

KOSOVA INTERNATIONAL
CONFERENCE ON EDUCATIONAL
RESEARCH

Katalogim në botim - (CIP)

Biblioteka Kombëtare e Kosovës "Pjetër Bogdani"

37.02(062)

Successful implementation of innovative classroom approaches and effective institutional management : Conference Book : Kosovo International Conference on Educational Research KICER 2024 / prepared by Faculty of Education, University of Prishtina. - Prishtinë : Universiteti i Prishtinës "Hasan Prishtina" : Fakulteti i Edukimit, 2024. - 103 f. ; 26 cm.

Teksti paralel në gjuhën shqipe dhe angleze

ISBN 978-9951-00-360-5